

1957 Kilpinen

Kuutamäen, tal. Leinonen

Lukunum. Ohj. W.W.

14 AX

U. Kilpinen: Kertomus Saksaan tehdystä opintomatkasta.

Matkakertomus

Saksaan tehdystä opintomatkastasta

Suomen Pankin Johtokunnan myötävaikutuksella oli minulla tilaisuus tehdä kolmen kuukauden opintomatka kahteen saksalaiseen pankkilaitokseen, jotka melkoisesti erosivat toisistaan. Hamburger Kreditbank, jossa olin kaksi kuukautta, oli suurliikepankki, josta juuri tänä keväänä muodostettiin jälleen Dresdner Bank yhdessä Rhein-Main Bankin ja Rhein-Ruhr Bankin kanssa. Landeszentralbank von Nordrhein-Westfalen, sekin Bank deutscher Länderin haarakonttori uudessa Bundesbank-laissa, oli taasen valtiopankki, tosin ilman setelinanto-oikeutta. Täällä tutustuin kuukauden ajan lähinnä pankeille annettuun rediskonttausluottoon. - Yleensä pankkityö kulkee kaikissa maissa samoja linjoja ja samoja periaatteita noudattaen, mutta aina on jokaisella maalla omat erikoispiirteensä, joita se käytännössä soveltaa ja joista tarkoitukseni on seuraavassa lähemmin kertoa.

Hamburger Kreditbank

Yleistä

Selvän kuvan saaminen pankin organisaatiosta oli vaikeaa, koska käytettäväkseni ei luovutettu yleistä organisaatiokaavaa, nähtävästi siitä syystä, että se yllä kerrotun sentralisaation yhteydessä muuttuu oleellisesti. Lain mukaan oli hallintoneuvostossa (Aufsichtsrat) 1/3 työntekijöiden edustajia, jotka jollain tavoin vastaavat tuotantokomitean jäseniä meillä. Varsinainen johtokunta (Vorstand) käsitti vain 3 miestä; tämän alaisena toimivat johtokunnat (Direktion) koti- ja ulkomaanasioita varten. Sen lisäksi oli jokaisella osastolla Abteilungsdirektorinsa ja prokuristit sekä Abteilungsleiterit ja erilaisin allekirjoitusoikeuksin varustettuja virkamiehiä. Tämän ohella oli lukematon määrä muita toimihenkilöitä, joiden keskuudessa ei suinkaan aina vallinnut niinkään täysi työllisyys, vaikka erityinen organisaatio-osasto yrittikin parhaansa mukaan seurata työvoiman tarvetta eri puolilla pankkia. Työaika

oli tosin pitempi kuin esim. Pohjoismaissa, mutta siitä kului paljon aikaa mm. kaupungilla käynteihin, kun mitään kontrollia ei siinä suhteessa ollut. Olisi miltei otaksunut, että Saksassa olisi ilman muuta ollut korttikellosesteemi käytännössä, mutta missään pankissa ei sellaista ollut. Osastoilla käytetään kahvinjuontiin ja ruokailuun vielä aikaa sekä aamu- että iltapäivällä 20-30 minuuttia. Eikä yleisö pane pahakseen, vaikka toimistossakin työskenteleville tuodaan kahvipannu tai maitopullo, sillä se ymmärtää, että pankkivirkailijoillekin on pieni tauko tervetullut, monesti ehkä välttämätönkin. Taloudellinen valistuneisuus yleisistä asioista on henkilökunnan keskuuteen paljon laajemmalle levinnyt kuin meillä Suomessa ja sitä pankki vielä tukee jakamalla kaikille valistusta monessa muodossa, talouselämää käsitteleviä lehtiä, lehtisiä, pörssikatsauksia, erilaisten taloudellisten järjestöjen informaatiojulkaisuja ym., jotka myös usein on kirjoitettu kansanomaiseen, sanoisinko leikilliseenkin, sävyyn. Toisaalta akateemisen loppututkimuksen suorittaneita tapaa hämmästyttävän vähän. Yleisön palvelu ei ollut millään tavoin erikoisen kohteliasta, vaikka oli kyseessä yksityinen liikepankki. Esim.pitkäkin yksityispuhelu puhutaan kaikessa rauhassa loppuun, ja kesken yleisönpalveluakin saattoi toimihenkilö siirtyä puhelimeen. Tietysti voidaan katsoa, että puhelinta ei saa kauan pitää varattuna. - Henkilökunnan palkkaus on järjestetty pankkien välisellä sopimuksella, jossa on muutamia erikoisuuksia. Kaikille, oppilaillekin, maksetaan 13 1/2 kuukauden palkka siten, että 3 kertaa vuodessa annetaan puolen kuukauden palkka ylimääräisenä. Sitä paitsi saavat kaikki pankin osingon suuruisen osan vuosipalkastaan, esim.tänä vuonna 12 %. Tämä kannustaa jokaista yrittämään parhaansa työnantajansa hyväksi. Sosiaaliset edut ovat suunnilleen kuten meillä: loma palvelusvuosien mukaan (invalideille lisäpäiviä), lääkärinhoito ja lääkkeet sairausvakuutuksen muodossa, josta työnantaja maksaa 2/3. Muuten ei elintaso, ainakaan ulkopulisesti arvostellen, ole korkea. Toisaalta siinä ehkä kuvastuu saksalaisten, tekisi mieli sanoa yliluonnollinen, säästäväisyys. Tosin on niin, että tutustumalla esim. liikkeiden näyteikkunoihin saa aivan toisenlaisen kuvan kansan elintasosta täällä. Kaikkea, mitä ihmismieli suinkin voi toivoa, on saa-

tavana. On kuitenkin eräs vaikea mutta. Suurimmalla osalla kansaa ei ole mahdollisuuksia sanottavasti kohottaa elintasoaan, vaikka se numeroiden valossa siltä ehkä näyttäisikin. Elinkustannusindeksi on nyt (maaliskuu 1957) 177, vähittäishintaindeksi 186 ja teollisuustyöväestön (ainoastaan ammattitaitoisen) palkkaindeksi 237.7 (miehet); kaikki edellä mainitut indeksit elokuussa 1938 = 100. Mutta syyt ovat niin tutut meille suomalaisillekin: indeksin ulkopuolella on paljon kallista mutta välttämätöntä, verot ovat korkeat (ainakin heidän omasta mielestään), asuminen kallista, varsinkin uusissa taloissa, joita esim. Hampurissa on paljon, kun 500 000 asunnosta tuhoutui sodassa n. 300 000. Näistä on korvattu jälleerakentamisella jo yli 200 000 asuntoa, joissa joudutaan maksamaan ns. uusien talojen vuokraa. Toisaalta on mm. talousministeri prof. Erhard huolissaan siitä, että kulutustarvikkeiden kysyntä sen kun vain kasvaa ja säästäminen ja sen kautta pääomanmuodostus on heikkoa. Ja totta on, että Bank deutscher Länderin laskema ns. Ersparnisquote on alentunut v. 1956 6.1 %:iin oltuaan vielä v. 1954 7.8 %. Ja inflaationvaarasta puhutaan täälläkin aivan vakavasti, vaikka näin suomalaisen näkökulmasta katsottuna se ei sittenkään näytä kovin pahalta, meillä kun on totuttu kokonaan toista suuruusluokkaa oleviin lukuihin. Mutta tendenssi on sama: valtion menot kasvavat yhä, hintataso pyrkii kohoamaan ja melkoinen maksutaseen ylijäämä virtaa yhteiskuntaan. Lisäksi käytetään vuosittain huomattavia summia armeijan varusteluihin. Toisaalta vakuutetaan, ettei inflaatiota tule niin kauan kuin Schäffer on valtiovarainministerinä, vaan luvataan jopa 10 %:n veronalennuksia, mutta nythän on vaalivuosi, mitäpä eivät poliitikot silloin lupaisi! Säästäväisyyttä pyritään suosimaan vapauttamalla tuloverosta määrääjäksi säästötilille sijoitetut varat, ja varsinkin asuntosäästäminen on muodissa, mitä valtio vielä tukee varmaan terveemmällä tavalla kuin mitä esim. meidän Aravamme on. Jos normaali 2-lapsinen perhe säästää asuntosäästökassaan DM 1200:-vuodessa, antaa valtio DM 300:-, ja mikä ihmeellisintä, tämän oikeuden voi luovuttaa toiselle, jollei sitä jostakin syystä itse tarvitse tai muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ei voi käyttää. Tällä tavalla saadaan ko-

koon suuria summia, mutta tehtävä on myös jättiläismäinen: noin 500 000 asuntoa vuodessa vielä monia vuosia eteenkinpäin, varsinkin kun pakolaistulva idästä on jälleen kasvanut lähes 5000 henkeen viikossa. Sitä paitsi on sellaisia kaupunkeja kuin esim. Köln ja Düsseldorf, joissa vielä tänäkin päivänä joka viides talo on raunioina (liittoutuneethan olivat asemassa Rheinin rannoilla v. 1945 yli kuukauden, ja jäljet ovat sen mukaiset).

Hamburger Kreditbankin pääkonttorirakennus on äskettäin tapahtuneesta uudelleenrakentamisesta huolimatta sisältä melko sekava, juuri sellainen kuin vanhasta tulee kun sitä on jatkuvasti pakko muuttaa työmäärän koko ajan lisääntyessä ja samoin henkilökunnan, jota monessa huoneessa on jo liikaakin. Sen sijaan yleisölle tarkoitettut tilat on edustavasti sisustettu ja toimistoon on sijoitettu mahdollisimman vähän väkeä, jottei se tekisi ikävännäköistä, ahdasta vaikutusta. Mutta tässä osittain vanhan-aikaisessa ympäristössä on otettu käyttöön kaikki mahdolliset nykyajan tarjoamat teknilliset apuvälineet. Putkiposti kulkee kaikkialle, minkä lisäksi esim. shekkien vidimeerauksen ja kassojen välillä on putkipostin tapainen imulla toimiva kuljetus. Muitakaan kassalappuja ei anneta hyväksymisen jälkeen asiakkaille, vaan ne menevät suoraan kassoihin, jotka on ryhmitelty siten, että ulos- ja sisäänmaksut tapahtuvat eri luukuilta. Nämä on vielä jaettu markkamäärän mukaan seuraavasti: alle DM500, alle DM1000 ja alle sekä yli DM2000. Kaikissa kassoissa on National-kassakoneet, jotka revisio-osaston virkamies käy aamuisin avaamassa ja iltaisin sulkemassa ottaen mukaansa kontrolliliuskan. Varovaisuus menee jopa niin pitkälle, että jokainen asiakas saa numeroidun vastalapun, eikä häntä näin ollen tarvitse huutaa nimeltä, mikä onkin epäkorrektia. Tiliä avattaessa vaaditaan aina henkilöllisyystodistus, samoin tililtä nostettaessa on ilmoitettava ns. Stichwort ja tallelokeroon mentäessä ns. Schlüsselwort. Sen sijaan rahojen nostaminen shekillä on helppoa, mutta suurin osahan niistä onkin haltijalle asetettuja. Kirjanpito on jo kokonaan siirretty reikäkorteille koron laskemista myöten. Käytössä ovat amerikkalaisen Remington-tehtaan Powers-koneet, ja osaston nimi onkin sen mukaan: Powers-Abteilung. Kaukokirjoittimia ei ole yksinomaan ul-

komaisia yhteyksiä varten, vaan niillä keskustellaan myös kauim-
 pana sijaitseviin haarakonttoreihin ja esim. pörssitoiminnassa
 ne ovat erittäin vilkkaassa käytössä. Kirjoituskoneet on sijoit-
 tettu yleensä niin, että ne lasketaan yöksi alas kirjoituspöydän
 kaappiin, päivällä tämä teline toimii taas pöytänä. Jokaisen
 koneen vieressä on konseptia tai pikakirjoituslehtiötä varten
 teline, joka on erittäin käytännöllinen. Naispuoliset virkaili-
 jat, jotka tekevät kaiken konekirjoitustyön, ovatkin yleensä kaik-
 ki pikakirjoitustaitoisia, ja pitkätkin kirjeet syntyvät helposti,
 kun miespuoliset virkailijat voivat ne vain sanella tarvitsematta
 juuri vaivautua pitkiin konsepteihin. Puhelimissa on lisäkuuloke,
 jota ei niinkään paljon käytetä kuuluvaisuuden vahvistamiseen,
 vaan yleensä vastapäinen tai läheinen kollega kuuntelee asiakkaan
 antamia ohjeita ja määräyksiä voidakseen vahvistaa ne tarpeen tul-
 len. Osastoilla säilytetään kaikki paperit lomakkeita myöten ja
 leimasimet teräskaapeissa, joihin on varattu tilat myös riippu-
 mapeille, joissa kutakin asiaa tai asiakasta koskeva kirjeenvaihto
 säilytetään. Postin avaamista varten on myös erikoiskone, mutta
 siitä huolimatta tarvitaan esim. maanantaiaamuisin n. 50 virkai-
 lijaa avaamaan postia tunnin ajaksi, vaikka kaikkea postia ei kir-
 jatakaan diariioon. Tuntuu muuten siltä, että saksalainen perus-
 teellisuus vie usein valtavaan paperisotaan, mutta siihen on jo
 totuttu; korkeintaan voi joku pakinoitsija sanomalehdessään veis-
 tellä siitä. Eikä suotta, sen huomaa ainakin ulkomaalainen seu-
 ratessaan työskentelyä eri osastoilla ja lukiessaan esim. Virallis-
 ta Lehteä (Bundes Anzeiger), jossa saattaa olla 10 sivua määräyk-
 siä kirjekuorien liimaamisesta kotityönä tai vaikkapa Teddy-karhu-
 jen valmistuksesta!

Arvopaperit ja pörssi

Arvopaperiosaston toiminnalle oli edelleenkin leimaa an-
 tavana koko Saksan sodanaikaisen ja sen edellisen ajan arvopaperi-
 kannan uudistaminen (Wertpapierbereinigung), johon liittyi v. 1948
 toimeenpantu rahanarvon uudistus. Täällähän oli jo ennen sotaa
 yleinen käytäntö se, että suurin osa (n. 95 %) arvopapereista on
 talletettuna pankkeihin. Tällä hetkellä esimerkiksi on 7 ns. "Kas-

senverein"-pankkia, joissa arvopaperit ovat ns. Sammelverwahrungis-
sa eli yhteissäilytyksessä. Tällöin ei kenelläkään tallettajalla
ole numeroltaan määrättyjä arvopapereita vaan ainoastaan talletus-
todistus, josta ilmenee niiden laatu ja määrä. Kun arvopape-
reita esim. myydään, siirretään ne shekin tapaisella määräyksellä
omistajalta toiselle tarvitsematta siirtää itse arvopapereita ol-
lenkaan. Toisaalta on tietysti myös tavallinen talletusmuoto
(Streifbanddepot), jolloin asianomainen omistaa numeroltaan täs-
mällisesti määrätty arvopaperit, mutta se ei ole kovinkaan yleinen
talletusmuoto. Kun näin ollen sodan päätyttyä v. 1945 n. 80 %
koko maan arvopaperikannasta oli Berliinissä silloisen Reichsbankin
holveissa, joita oli pidetty kerta kaikkiaan ensiluokkaisen varmoi-
na säilytyspaikkoina, ja loput 20 % olivat sodan lopputapahtumien
johdosta liikkeelle lähteneet pakolaiset ottaneet mukaansa muista
pankeista, ymmärtää, että tällä alalla vallitsi täydellinen kaaos.
Voittajavallat tunkeutuivat ensimmäiseksi tähän holviin toivossa
saada käsiinsä suuret aarteet. Kultaa ei siellä ollut, ja arvo-
papereita ei voitu enää myydä, sillä pörssit oli suljettu ja kaikki
arvopaperikauppa kielletty. Eikä näitä kukaan yksityinenkään mie-
hittäjiltä ostanut. Tällaisenaakaan ei tilanne voinut jatkua kauan,
sillä monet tarvitsivat varoja, kuka jälleenrakentamiseen, kuka
elämän aloittamiseen uusissa oloissa, kuka mihinkin. Kauan pohti
asetettu toimikunta, miten ratkaista tämä jättiläistehtävä, kunnes
1/10 1949 julistettiin lailla kaikki arvopaperit mitättömiksi. Tä-
män jälkeen oli jokaisen omistajan kykyjensä mukaan todistettava
omistusoikeutensa ko. arvopapereihin. Niille, joilla oli jäljellä
pankin talletustodistus, osingon- tai koronnostolaskelma tms., se
oli helppoa, mutta toiset saivat vasta monien tutkimusten jälkeen
valahtoisen sitoumuksen perusteella väliaikaistodistuksen ko. ar-
vopapereihin. Eivätkä nämä tutkimukset ole kaikkien kohdalla vie-
läkään päättyneet. Sitä paitsi itävyöhykkeelle jääneen yhtiön,
pankin tai laitoksen antamia osakkeita ja obligaatioita ei vaih-
deta vielääkään. Kun sitten noin kahden vuoden kuluttua voitiin
antaa uudet arvopaperit vanhojen tilalle, ei se suinkaan tapahtunut
kaavamaisesti rahanuudistuksen edellyttämässä suhteessa (10:1 kä-

teisrahasta ja 6.8:1 pankkitalletuksista), vaan asianomaisen yhtiön jäljelle jääneestä omaisuudesta riippuen melko edullisessakin suhteessa (2:1), jopa toisinkin päin, niin että esim. neljällä vanhalla RM-määräisellä osakkeella saattoi saada viisikin samansuuruista DM-määräistä osaketta. Pankit määrättiin toimittamaan koko tämä jättiläistyö (ns. Prüfstelle), tosin pientä korvausta vastaan, ja esim. Hamburger Kreditbankin holvissa on satoja metrejä hyllytilaa täynnä tätä arvopaperinuudistusta koskevaa kirjeenvaihtoa. Tässäkin näkyi saksalaisten perinpohjaisuus, mikä joskus kyllä tuntui yliorganisoinnilta, kun mitättömältä näyttävästä asiasta tehdään valtava määrä kassalappuja ym. Yleensä säilytetään samaa asiaa tai asiakasta koskeva kirjeenvaihto samassa kansiossa. Tällä on varmaan omat hyvätkin puolensa.

Itse arvopaperit olivat kooltaan määrätyn suuruiset. Obligaatioissa oli painatus pystysuoraan, osakkeissa taas vaakasuoraan. Osinko- ja korkoliput olivat kaikki yhtä suuret, joten niiden käsittely oli helppoa. Esim. tarkistuslaskentaa varten oli kuponginlaskukone, joka yksinkertaisella käytännöllisyydellään yllätti, eikä se hinnaltaankaan ollut kallis (n. 2000 DM). Samoin oli koneellinen kuponginleikkauskone, jolla kuponkiholvissa kevyesti ja nopeasti irroitettiin suurikin määrä kuponkeja. Kupongit ja arvopaperit säilytettiin aina erillisissä holveissa, näin ollen ei kenelläkään ollut minkäänlaisia mahdollisuuksia väärinkäyttöksiin. Ulkomaisia arvopapereita pidettiin yleensä epäkäytännöllisinä, niissä kun kupongit ovat kiinni kannassa. Sitä paitsi oli sekä arvopapereissa että kupongeissa määrätty kohta makulointia varten, niin ettei koskaan ollut vaaraa, että tekstistä esim. jokin numero tulisi leikatuksi pois, kuten meillä näkee joskus tapahtuvan. Osinkokuponki ei ollut koskaan määrättyksi vuodeksi, vaan yhtiöt ilmoittavat yksinkertaisesti, että tänä vuonna maksetaan osinko kupongilla № se ja se, ja näillä samoilla kupongeilla tapahtuu myös uusien osakkeiden merkintä. Ei siis ole erillisiä emissiokuponkeja. Lain mukaan on uudet osakkeet aina ensin tarjottava entisille osakkaille ja merkintäoikeuksien myynti on sallittu vasta kolmena viimeisenä päivänä ennen merkinnän päättymistä. Yleensä koko merkintäaika on kovin lyhyt, 3-4 viikkoa. Luulisi

näin ollen tuottavan monelle vaikeuksia hankkia tarvittavat varat niin nopeasti. Kummallista kyllä oli osakepääoman korottaminen yhtiön omilla varoilla lain mukaan kielletty. Tämä taas vei monessa tapauksessa siihen, että yhtiön vararahastot olivat jopa yhtä suuret kuin koko osakepääoma. Arvopapereita oli yleensä kovin monenlaisia, esim. obligaatioiden korko saattoi vaihdella $3 \frac{1}{2} \%$, jopa 8% , jolla nyt parast'aikaa muutamat teollisuuslaitokset yrittivät laskea liikkeelle obligaatioita investointiansa rahoittamiseksi. Se tuntuu korkealta, kun alin diskonttokorko samanaikaisesti on vain $4 \frac{1}{2} \%$ (11/1-57 alkaen), mutta on täälläkin tapauksia, ainakin sanomalehtitietojen perusteella, jolloin ns. harmailla markkinoilla maksetaan jopa 12% . Toistaiseksi ei indeksiin sidottuja obligaatiolainoja ole olemassa, mutta kyllä sellaisiakin lienee suunniteltu, koska Bank deutscher Länderin pääjohtaja tri Wilhelm Vocke eräässä puheessaan helmikuussa 1957 varoitti koko indeksiajattelusta (der Index-Schwindel). "Für minimale Schwankungen braucht man keine Indexsicherung, für grosse Schwankungen gibt es keine", hän lisäsi ja torjui vaatimukset, että valtio antaisi indeksitakuun kaikille aloille, eläkkeisiin, säästöihin, arvopapereihin, henkivakuutuksiin, palkkoihin ym. - Suuren suosion varsinkin piensäästäjien keskuudessa ovat arvopaperimarkkinoilla nyt saavuttaneet osuustodistukset, kun hinta esim. ensimmäisen "osingonjaon" jälkeen on vain 94 DM/kpl. Amerikasta, Sveitsistä ja Hollannista saadun esimerkin mukaan perustivat silloiset Dresdner Bankin seuraajapankit 1 000 000 DM:n pääomalla yhtymän - Deutscher Investment Trust (DIT) -, jolle ostettiin 30:n eri aloja edustavan yhtiön osakkeita. Lyhyessä ajassa on näitä Concentra-osuuksia myyty n. 750 000 kpl ja, mikä tärkeintä, tällä tavalla on osakesäästäminen saatu alulle "tavallistenkin" ihmisten keskuudessa, niin että nyt ovat toisetkin rahalaitokset seuranneet esimerkkiä, ja tällä hetkellä toimii jo viisi tällaista Investment-Zertifikateja myyvää rahastoa. Suuri Volkswagen-yhtymä tultaneen myymään kansalle samantapaisilla pienosakkeilla.

Pörssi on luku sinänsä. Ulkonaiset olosuhteet ovat siellä kokonaan toisenlaiset kuin esim. meillä Helsingissä. Itse pörssin muodostavat vain 8 pörssirakennuksen ala-aulaan sijoitettua meklarin pulpettia tauluineen. Pankkien ja pankkiirien edustajat kulkevat edestakaisin pulpetilta toiselle, joskin esim. Hamburger Kreditbankin edustajilla oli kullakin vain 2 pulpettia hoidettavanaan. Huuto ja käsien heilutus vie arvokkuuden koko Hampurin Hansakaupungin pörssiltä. Tulevat mieleen paremminkin jotkut Rovaniemen markkinat, varsinkin kun useimmat esiintyvät hattu päässä ja sateenvarjo kädessä. Joku koiranleu-

ka saattaa joutessaan pistää vaikka paperisilppua toisen puolelittain avoinna olevaan sateenvarjoon tai sikaristaan banderollin toisen hattuun! Hyvin tavallista on, että koputettiin jotakuta olkapäälle ja sitten hävittiin ihmisvilinään. Ja mikä kuiskutus-kampanja, jos jonkin pankin edustaja saa esim. kaukokirjoittimellaan tietää joidenkin osakkeiden kurssin noususta tai laskusta jossakin muussa Saksan pörssissä, joita on Hampurin lisäksi Münchenissä, Frankfurtissa, Düsseldorfissa, Hannoverissa ja Stuttgartissa sekä pienemmät ja merkityksettömämmät Berlinissä ja Bremenissä.

In der Wertpapierbörse in Hamburg

Julkihuudossa tehdään yleensä vähän kauppoja, mutta sitä enemmän "kulissien takana", vapaassa kaupassa. Meklarit saavat palkkionsa (courtage) osakkeiden pörssi-arvon mukaan ja kiinteäkorkoisista arvopapereista taas nimellisarvon mukaan. Tällä kertaa oli pörssi hiljainen, mikä johtui lähinnä rahanniukkuudesta, vaikka osingot yleensä olivat nousussa, niin että suurpankitkin jakoivat jo 12 %, mutta kaksinkertainen verotus, joka tosin on paljon lievempi kuin meillä, vie monelta ostohalun, varsinkin osakkeisiin. (Osingot keskimäärin 7.6 %, efektiivinen korko 4.3 %). Sitä paitsi yhtiöt ovat alkaneet yhä enemmän suosia obligaatiolainojen liikkeelle laskemista kuin osakepääoman korottamista, lähinnä kaksinkertaisen verotuksen välttääkseen, mihin jo talousministeri prof. Erhardkin on kiinnittänyt huomiotaan ja esittänyt vaatimuksiaan pääomanmuodostuksen ohjaamiseksi toiseen suuntaan. "Joka omistaa osakkeita, voi syödä paremmin, joka kiinteäkorkoisia arvopapereita, voi nukkua paremmin", siinä ohje, jonka perusteella kukin voi valita mielensä mukaan. Valuuttarajoitusten poistamisen jälkeen on ilmaantunut myös mahdollisuus ulkomaisten arvopapereiden ostamiseen, tosin sillä varauksella, että ne on jätettävä Saksaan johonkin rahalaitokseen talletukseen. Mielenkiintoa ei kuitenkaan ole ilmennyt epävarman maailmanpoliittisen tilanteen ja alati muuttuvien konjunktuurien vuoksi. Sitä paitsi ovat sodan jälkiselvittelyt vielä liian tuoreessa muistissa, jolloin ulkomaiset arvopaperit määrättiin menetettäväksi voittajavälleille, minkä lisäksi moni pitää DM:aa tarpeeksi kovana valuuttana, mitä se epäilemättä jo onkin. - Pörssikurssit ilmoitetaan aina prosenteissa nimellisarvosta. Osto- ja myyntikurssia ei ole erikseen, vaan erilaisilla lyhennyksillä, kuten B = Brief, ilmoitetaan, että tarjontaa oli ko. kurssiin ja G = Geld, että kysyntää oli, mutta tarjonta ei ollut riittävä. Jos sitten kauppoja tapahtui mainittuun kurssiin, on se merkitty bez. = bezahl. Jos on myyty vain pieniä määriä, merkitään se Kl. = Kleinigkeiten, ja jos kurssi vain muuten noteerataan, T = Taxe. Mutta koskaan ei saa tarkalleen selvää, kuinka paljon kutakin paperia on myyty, kuten meillä. Lisäksi kurssilistassa on aina ilmoitettu, minkä numeroisen

korko- tai osinkolipun on seurattava myytävää arvopaperia. Sen sijaan, jos korkolipun eräpäivään on vähemmän kuin 15 päivää, ei se enää seuraa pörssikaupassa mukana. - Kuten jo aikaisemmin mainitsin, myydään merkintäoikeutta vain 3 päivää, sen vuoksi niiden kauppa on melko vähäistä ja kurssiheilahtelu kovin pieni. Kurssi lasketaan suoraan seuraavasta kaavasta:

$$\frac{\text{vanhan osakkeen kurssi} - \text{uuden hinta } \%}{\text{vanhan osakkeen suhde uuteen} + 1} \% \quad \text{eli esim.}$$

AEG:n $\frac{277 \% - 100 \%}{4:1 + 1} = 35.4 \%.$ Sen sijaan ei merkintätodistuksilla käydä kauppaa ollenkaan. Päätetyt kaupat lasketaan vielä samana päivänä erityisellä osastolla, jonka työaika on järjestetty tämän johdosta alkamaan 1 1/2 tuntia myöhemmin kuin toisten osastojen. Vaikka osto- ja myyntihinnan välinen kurssivoitto on verotettavaa tuloa vain siinä tapauksessa, että myynti on tapahtunut 3 kuukauden sisällä ostosta lukien, ei kauppoja spekulatiivisessa mielessä juuri tapahdu, ei ainakaan pankin tietämän mukaan. Täällä on pörssi hyvin suhdanneherkkä. Yhdellä viikolla optimistista, toisella viikolla pessimististä mielialaa, riippumatta ollenkaan niin paljon odotettavista osingon nousuista tai laskuista kuin siitä, mitä toimenpiteitä valtiovalta ja BdL kulloinkin harkitsevat rahamarkkinain ohjaamiseksi haluamaansa suuntaan. Kummallista kyllä, ovat ristiriidat ja vaikeudet yleisessä talouspolitiikassa monessa kohdin samat kuin esim. Suomessa. Työllisyyden ylläpitäminen vaatii paljon yleisiä varoja, maataloustuottajain ja kuluttajain välinen ristiriita on jatkuva, hintataso pyrkii koko ajan nousemaan ja se taas puolestaan aiheuttaa palkan- korotusvaatimuksia, vain tärkeimmät mainitakseni. Mutta toisaalta on eräs huomattava ero: täällä talousministerin ajatukset ja keskuspankkipolitiikka käyvät enemmän yksiin. Valtiopäivillä keskustellaan enemmän siitä, onko keskuspankki säilytettävä nykyisellä de-sentralisoidulla linjalla (BdL ja 9 Landeszentralbankia) vaiko yhdistettävä yhdeksi Bundesbankiksi entisen Reichsbankin mallin mukaan. Joka tapauksessa on ihmetellen ja ihailien katseltava tätä Saksan talousihmettä (das deutsche Wirtschaftswunder), joka muutamassa vuodessa on kohottanut tämän kerta kaikkiaan maahan lyödyn

kansakunnan jälleen varteenotettavaksi tekijäksi maailmantalou-
dessa. Vaikea lienee sanoa, onko se valtiovallan vai keskuspan-
kin lujan käden politiikan ansiota. Eiköhän se lopultakin ole
koko kansan yhteisten ponnistusten tulos, jota hyvät ulkopuoliset
suhdanteet ovat edesauttaneet. Huomattava tekijä on myös varmaan
ollut valtiovallan järkevä, poliittisista realiteeteista piittaa-
maton talouspolitiikka ulkomaankaupan vapauttamisineen ja yksi-
tyistä yritteliäisyyttä suosiva linja. Sitä paitsi tuontitarve
ei ole niin suuri, kun omasta maasta saadaan melkein kaikkea tarvit-
tavaa tai ainakin tehdään täällä, jolloin vain raaka-aineet on
tuotava. Näin ollen kauppatase on maalle edullinen; esim. hel-
mikuussa 1957 oli vientiylijäämä DM 297 milj. ja valuuttavaranto
(23/3-57) suurempi kuin liikkeessä oleva setelistö. Sitä paitsi
pääosa valuutoista, n. 70 %, on US-dollareita, joilla on helppo
hankkia muita valuuttoja. Tämä kaikki on ollut työn ja vaivan
takana, sillä sodan aikana ja sen jälkeenkin menetti Saksa enti-
set markkina-alueensa ja sai ryhtyä hankkimaan uusia, minkä joh-
dosta tällä hetkellä yli 50 % viennistä menee Etelä-Amerikkaan.

Luotonanto ja siihen liittyvät osastot

Luotto-osastoja pidettiin täälläkin pankin sydämenä, vaikka
ne muuhun pankkiin verrattuna eivät olekaan suurimmat vaan tär-
keimmät osastot, mutta niinhän on ihmiskehossakin: sydän ei ole
suurin, mutta se on tärkein. Sitä paitsi muodostavat luotot suu-
rimman tulolähteen, mitä ainakin yksityispankit pitävät johtotäh-
tenään, vaikka siitä maksuvalmius joskus kärsisikin. - Kaikki
luottoanomukset käsitellään ensin luottosihteeristössä, jossa vir-
kamiehillä jo on oikeus myöntää erisuuruisia luottoja virka-ase-
masta riippuen johtokunnan kullekin kirjallisesti vahvistamissa
rajoissa. Ja täällä saksalaisten perusteellisuus pääsee oikeuk-
siinsa. Eipä silti, ovathan kyseessä tärkeät asiat ja tätä työ-
kentää varten organisaatio-osasto onkin toimittanut 42 sivua kä-
sittävän ohjekirjan, jonka sisältämät tehtävät ja määräykset tosin
jokainen ns. Sachbearbeiter jo tuntee ja jotka voidaan keskittää
seuraaviin kohtiin:

1. Luottoanomuksen ja siihen liittyvien taseiden, 2-3 vuotta, ym. papereiden tutkinta ja sen avulla käsityksen luominen luotonanojasta, hänen taloudellisesta asemastaan, luoton tarkoituksesta, vakuuksista jne.

2. Tarpeellinen kirjeenvaihto asiakkaan, ko. haarakonttorin niin kuin myös luottotieto-osaston ja muiden asianosaisten kanssa, joita saattaa olla legio, esim. tavaraluotoissa myyjä ulkomailla, ostajat kotimaassa, speditöörit, varastoijat; rakennusluotoissa tai jonkun tehtaan uudistamisessa kaikki aliurakoitsijat ja -hankkijat jne. Näin ollen muodostuu kirjeenvaihto pienekin luoton käsittelyssä laajaksi, jopa kokonaisen mapin käsittäväksi, ja vie paljon aikaa. Sitä paitsi tätä kaikkea lisää se, että luotot myönnetään yleensä vain kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan, minkä jälkeen alkaa pidennyksen käsittely, joskaan ei aina yhtä monimutkaisena.

3. Kaikkien luotonanojan muualla olevien velvoitteiden tarkastus ja tiedustelu.

4. Vakuuksien valvonta ja hoito, mikä useimmiten ainakin pääkonttorissa jää talletusosaston tai, jos kyseessä on luotollinen shekkitili, tilejä hoitavan osaston huoleksi.

5. Taseiden, kortistojen (ei kuitenkaan luottokortiston) ym. kutakin asiakasta koskevien papereiden säilytys.

6. Neuvottelut asiakkaan ja/tai johtokunnan ja haarakonttorin kanssa.

Työnjako eri virkamiesten kesken on hyvin kaavamainen: joko asiakkaan alkukirjaimen tai haarakonttorin mukaan, kun sen sijaan monen mielestä jako toimialoittain toisi suurempaa asian-
tuntemusta luoton käsittelyyn eikä yhden miehen tarvitsisi näin ollen perehtyä moniin eri aloihin hallikauppiasta aina suureen autotehtaaseen. Kaikissa asiakirjoissa on myönteiset kohdat merkitty sinikynällä ja negatiiviset taas punaisella. Vaikka aikaisemmin mainittu ohjekirja sisältääkin tarkat yksityiskohdat kaikkien luottoasioiden ja pankkitoimien käsittelystä, varoitetaan siinä yksipuolisesti tuijottamasta pykäliin, sen sijaan kehoitetaan käyttämään myös omaa arvostelukykyä! Toisaalta varmaan on hyvä,

että kaikki määräykset ja kiertokirjeissä annetut ohjeet on koottu yhteen ohjekirjaan, jollaisen puuttuminen meidän pankissamme on jo kauan havaittu hankalaksi, varsinkin kun virheiden sattuessa ei voida tarkalleen sanoa, kuka kulloinkin on menetellyt oikein ja määräysten mukaan.

Tavallisin luottomuoto täälläkin, ja ehkä vielä yleisemmin käytetty kuin meillä, on vekseli. Hyvin tavallista on, että huonekalujen, turkkien, kotitalouskoneiden yms. pitempiä aikaisten kulutushyödykkeiden osto rahoitetaan vekselillä, näkyipä eräs asiakas haluavan viettää lomansa ulkomailla vekseliluoton turvin, minkä pankki hienovaraisesti torjui. Mieluimmin diskonttataan vain rediskonttauskelpoisia vekseleitä, Landeszentralbankit kun ovat antaneet tarkat ohjeet, mitä niissä voi rediskontata. Siihen palaan Landeszentralbankia käsittelevässä osassa. Vekselien tarkastus ennen diskonttausta on melko pintapuolista, vain allekirjoitukset tarkastetaan, mikä tehdään sitten taas niin perusteellisesti, että ao. virkamies omalla nimileimasimellaan vahvistaa ne oikeiksi. Samalla hän määrää ns. Diskontsatzin, joka sisältää koron ja luottoprovision. Kuluja ei oteta edes toispaikkaisistaakaan vekseleistä pankkien keskinäisen sopimuksen perusteella. Korko on näennäisesti alhainen, 5-6 %, mutta kun luottoprovisio on 1/4 % kk:ssa eli 3 % vuodessa ja leimavero (Wechselsteuer) 15 Pf sadalta, ovat diskonttauskulut todellisuudessa yli 9 %, lainoissa ja luotollisissa tileissä vielä korkeammät, koska niihin tulee lisäksi ns. Umsatzprovision 1 o/oo kk:ssa eli 1.2 % vuodessa. Tätä on pidettävä korkeana, kun korko talletustileillä on tällä hetkellä seuraava:

Talletukset	1-6 kk:n irtisanomisajalla	3 1/2 %
"	6-12 "	4 1/2 "
"	yli 12 "	5 1/2 "

Jos vekseli sitten jostain syystä ei myöhemmässä vaiheessa osoitautuisi diskonttauskelpoiseksi, peruutetaan sen osto ja veloitetaan asiakkaalta takaisin. Kun käytäntö meillä on toisenlainen, tuntuu tämä tapa epäkäytännölliseltä, mutta kun vekseleitä on Hamburger Kreditbankissakin 1000 - 2000 kpl päivässä, ymmärtää tämän järjestelyn. Laskeminen tapahtuu vanhanaikaisilla käsi-käyttöisillä koneilla, joita tšekäläiset virkailijat pitivät erin-

omaisina; he kait eivät olleet nähneet esim. Monroe-Calculatoria, jollaisella meillä työskennellään. Sitä paitsi korkokirjasta he eivät pitäneet. Sunnuntaina erääntyvään vekseliin lisätään automaattisesti yksi korkopäivä. Vasta seuraavana päivänä tapahtuu vekselien lähempi tarkastus luotto- ja luottotietokorttien seuramina, jolloin myös eritellään paikalliset ja toispaikkaiset vekselit. Tämä kaikki aiheuttaa sen, että samoista vekseleistä tapahtuu monta kirjanpitoventtiä; ensin väliaikaisille ryhmätileille, sen jälkeen, kun läheisen shekkiosaston neitokset shekkien lajittelusta vapauduttuaan ovat iltapäivisin hyvin järjestettynä sarjatyönä kirjoittaneet monenlaiset laput jokaisesta vekselistä, tapahtuu tarkempi kirjaaminen varsinaisille vekselitileille, joskaan ei sekään vielä ole lopullinen, sillä lähetettäessä perittäviksi vekseleitä, mikä tapahtuu 10 päivää ennen eräpäivää erikoisessa toimistossa (Zentral Wechsel Inkasso Stelle), tapahtuu jälleen uusi tilisiirto ja kirjaaminen. Tämän ohella täsmäytetään vekselisalkku joka päivä; ei tosin laskemalla yhteen kaikki vekselit, mikä olisikin melko toivotonta, koska salkun muodostavat 4 kpl miehen korkuista teräskaappia, vaan ottamalla huomioon vain päivittäiset luovutukset ja vastaanotot. Protestoidut vekselit ovat luku sinänsä, sillä niiden käsittely tapahtuu vielä monimutkaisemmin ja niitä on niin paljon, että yhdelle virkailijalle on niissä työtä enemmän kuin tarpeeksi. Kummallista kyllä, on kerran viikossa ilmestyvä (esim. Hampurissa 30-40 sivua käsittävä) protestilista ankaran luottamuksellinen, niin että vain rahalaitokset voivat sen saada. Luulisi olevan vain hyödyksi liike-elämälle, että se julkisesti saisi nähdä niiden nimet, jotka mainostavat yritystään protestilistalla, jolloin se välttyisi luottotappioilta ja vaivoilta toimittaa tavaroita liikkeille, jotka eivät enää ole maksukykyisiä.

Kuten jo edellä mainitsin, toimivat shekki- ja vekseliosasto yhdessä, minkä vuoksi kerron nyt tässä yhteydessä myös shekkien käsittelystä, varsinkin kun niiden käsittely meilläkin tapahtuu osittain luotto-osastolla, ja voisipa tapahtua vaikka kokonaankin aina clearingia myöten. Kahdella IBM-koneella, joissa lajittelu on vielä

pitimmälle kehitetty kuin meidän vastaavassa National-merkkisessä koneessamme, lasketaan valmiiksi joka päivä n. 4000 kpl shekkejä klo 12.30 Landeszentralbankissa tapahtuvaan pankkien väliseen selvittelyyn (Abrechnung). Sen jälkeen ei ole varsinaista clearingia Landeszentralbankissa, vaan pankit voivat ne muuten toimittaa siinä selvittelyä varten (Der Einzug), ja mikä kummallisinta, vekselitkin kulkevat tätä kautta perittäviksi. - Shekkejä on monenlaisia, sen sijaan meidän postilähetysvekselimme eli nykyinen pankkivekseli on täällä tuntematon käsite, mikä johtuu lähinnä siitä, että jokainen shekitilin haltija voi saada postikortin tapaisia shekkejä, joita lähetetään postissa kirjaamattomina 7Pf:n postimaksulla suorituksiksi laskuista ym. Tällaisen shekin yläraja on tosin DM3000:-, mutta juuri sitä pienemmissä maksuissa, jollaisia sentään valtaosa on, se on kovin käytännöllinen maksutapa, varsinkin kun pankit lisäksi ovat tehneet sopimuksen, että ne välittävät vastaavat kuitit kuluitta ao. maksajalle takaisin. - Shekit voidaan jakaa ryhmiin niiden lunastamis- ja edelleenantamismahdollisuuksien mukaan. Ensimmäisen jaon mukaan erotetaan täällä: 1. käteisshekki (Barscheck), jolloin määrätty henkilö tai haltija aina nostaa rahat käteisellä ja jolloin yleensä vain asettajalla on tili. 2. Ainoastaan clearingin kautta kulkeva tarkoitettu (Verrechnungsscheck), jolloin vastaanottajalla täytyy myös olla tili, eikä käteissuoritus ole mahdollinen. Se vastanee meidän pankkisiirtoamme. Mm. edellä mainitut postikorttishekit ovat aina tätä laatua vastaten postisiirtoa meillä. 3. Viivattu shekki (Gekreuzte Scheck), jossa vielä erotetaan yleisesti viivattu, jolloin shekissä on ainoastaan viivaus, tai erikoisesti viivattu shekki, jolloin viivojen välissä on pankin tai asiakkaan nimi, joka yksin voi sen lunastaa. Edelleenluovutusmahdollisuuden mukaan jaetaan shekit myös kolmeen ryhmään: 1. Haltija- tai esittäjäshekit (Inhaber- oder Überbringerscheck), joita suurin osa shekeistä on. Tämän luulisi olevan vaarallista, kun kuka hyvänsä, sanomatta edes nimeään, vain esittämällä shekin voi sen nostaa. Nyttemmin on tullutkin tavaksi varustaa tällainen shekki firman leimalla, mutta se ei siis ole minkäänlainen siirto, kun siinä ei ole allekirjoi-

tuksiakaan; sitä paitsi ei siirtoa tarvitakaan tämän ryhmän shekeissä. Leima on vain sen vuoksi, että esim. katteen puuttessa nähtäisiin, mitä kautta shekki on kulkenut. Suurin osa shekeistä kuuluu tähän ryhmään. 2. Tavallinen shekki (Order- oder Namenscheck), joka on asetettu määrätylle henkilölle, esiintyy ainoastaan ulkomaisessa maksuliikenteessä, täällä kun asetuksen mukaan katsotaan shekki kuitatuksi, jos määrätti kirjoittaa nimensä kääntöpuolelle. Se ei siis käy siirrosta. 3. Der Rektascheck, jolloin shekissä on nimenomainen merkintä: "ei orderille", ns. negatiivinen orderiklausuli. Näitä shekkejä ei käytännössä juuri esiinny.

Tavaraluotot (Waren-Kredit)

Aivan erikoisen ryhmän luotto-osastoista muodostaa ns. Waren-Abteilung. Siellä käsitellään monenlaiset tavaraluotot, niihin luettuina myös remburssiluotot, vaikka remburssiosasto onkin erikseen. Esim. perittäviksi tulleita asiapapereita vastaan myönnetään luottoa 70 % tavararavosta. Tätä luottoa käytetään melkein säännöllisesti tuotettaessa maahan sellaisia tavaroita, joita ei heti saada myydyksi edelleen. Mm. kahvia varastoidaan suuret määrät vapaasatamaan, ja erikoisesti tätä varten perustettu yhtymä antaa todistuksen (Lagerschein), joka esitetään pankille luottoanomuksen yhteydessä. Pankki lähettää nyt tarkastajansa ao. varastoihin, ja nämä tekevät pöytäkirjan tutkien vakuutukset, vuokranmaksut ym. asiaankuuluvat seikat ja piirtävät usein jopa piirroksenkin tavaroiden sijainnista ko. varastohuoneissa. Kun luotto sitten on myönnetty, käyvät nämä samat tarkastajat varustamassa ko. tavarat pankin leimalla, esim. HK (Hamburger Kreditbank), koska tavarat siirtyvät todella pankin omistukseen ja varastoyhtiö voi antaa niitä ulos yksinomaan ao. pankin luvalla, mistä tehdään merkintä ko. varastoyhtiön todistukseen. Noin kerran kuukaudessa käydään varastot tarkastamassa pankin toimesta. Myös kotimaankaupassa voidaan rahtikirjoja ja laskujakin vastaanmyöntää samanlaisia luottoja, eikä mikään estä tietysti kotimaistakaan valmistajaa tai tuottajaa saamasta luottoa varastoyhtiön todistuksella.

Tällöin on menettely sama, joskaan pankin tarkastajat eivät ole kovin iloisia joutuessaan esim. jollakin sahalla leimaamaan jokaisen lautatarhassa olevan lankun. Autoja vastaan ottaa melkein jokainen firma ja yksityisetkin luottoa. Edellytyksenä on tietenkin all-risk-vakuutus ja pankin auto-osaston myönteinen lausunto. Hammaslääkäri voi saada työvälineitään vastaan luottoa, samoin jopa suutari ja räätäli koneitaan vastaan. Yleensä on varastoimistodistus määrätylle henkilölle, mutta valtiollinen yhtiö antaa todistuksen orderille, joten se on siirrettävissä. Tällainen varastoimistodistus on rinnastettavissa muissa maissa käytössä olevaan warranttitodistukseen, joka usein sisältää myös ko. tavaroiden panttauksen, kun sen sijaan Saksassa käytännössä oleva "Lagerschein" sisältää sopimuksen ko. tavaroiden luovutuksesta ao. rahalaitokselle. - Tavallisten kiinnitys- ja hypoteekkilainojen lisäksi on monenlaisia erikoisluottoja, tosin merkitykseltään vähäisiä. Laivoihin annettavia kiinnitysluottoja hoitaa tähän tehtävään erikoistunut pankki. Luotollinen shekkitili on luonteeltaan ja myös käytännössä aivan samanlainen kuin meillä Suomessakin. Sen sijaan monet puolikunnalliset tai -valtiolliset rahalaitokset ovat antaneet tehtäviään yksityispankeille, jotka tällöin saavat osuutensa korosta (1 - 4 %). Tällainen on mm. Die Lastenausgleichsbank, joka sodan jälkeen perustettiin todella tasaamaan sodasta tavalla tai toisella kärsineiden taakkaa. Maatalouden saamat subventioiden luonteiset halpakorkoiset lainat hoidetaan myös yksityispankeissa. Samoin saattaa pienteollisuudenharjoittaja saada valtiolta ylimääräistä luottoa jokaista perustamaansa uutta työpaikkaa kohti DM 5000:--. Tämä on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi työttömyyden torjunnassa eikä se myöskään tule valtiolle kovin kalliiksi. Euroopan Jälleenrakennusohjelman (European Recovery Program) puitteissa saadut varat lainataan myös yksityispankkien välityksellä, lähinnä sodassa tuhoutuneiden rakennusten kunnostamiseen. Paikallisen kauppakamarin tai kauppiasjärjestön jäsenilleen antamaa takuuta vastaan myöntää pankki erikoisluottoja.

Landeszentralbank von Nordrhein-Westfalen

Yleistä

Omalaatuisen ryhmänsä Saksan pankkijärjestelmässä muodostavat Landeszentralbankit, joista suurimman toimintaa seurasi Düsseldorfissa. - Kun rahanuudistustoimenpiteiden jälkeen oli ilmeistä, että Saksa tarvitsisi myös keskuspankkijärjestelmän, antoivat miehitysviranomaiset v. 1949 asetuksen, jolla jokaiseen "liittovaltioon" (Landiin) perustettiin pankki, joista ei silloin suinkaan tullut Bank deutscher Länderin haarakonttoreita, koska pelättiin liian vahvaa Reichsbankia, vaan haluttiin desentralisoidua pankkijärjestelmää USA:n mallin mukaan. Jokainen miehittäjämää antoi omaa vyöhykettään varten oman asetuksensa, ja näin ollen ovat määräykset pankkitoimista vieläkin erilaiset. Jokainen "Land" antoi määrätyn alkupääoman tällaisen pankin perustamista varten. Kun sitten näiden Landeszentralbankien antamalla pääomalla taas perustettiin Bank deutscher Länder, ja jokaisen tällaisen pankin pääjohtaja on jäsenenä Zentralbankratissa, on luotu yhtenäinen keskuspankkijärjestelmä, joka jo tänään toimii erittäin kitkattomasti. Jokaisella Landeszentralbankilla on vapaus toimia parhaaksi katsomallaan tavalla yksityistapauksissa, mutta suuret linjat, kuten rediskonttaus, kassavarantojärjestelmä (Mindestreserv) ja yleinen rahapolitiikka, kulkevat BdL:n viitoittamaa tietä. - 9-jäsenisessä Verwaltungratissa on eri pankkiryhmillä, pankkitarkastusvirastolla, paikallisella (Landin) finanssi-, maatalous- ja kauppa- sekä teollisuusministeriöllä edustajansa. Johtokunta (Vorstand) ja pääkonttori (Hauptverwaltung) sijaitsevat jokaisen Landin pääkaupungissa. Suurimmissa ja tärkeimmissä kaupungeissa ja myös pääkonttorin sijaintipaikkakunnalla on haarakonttoreita (Zweigstelle), joiden alaisina suoraan toimii pienemmillä seuduilla sivukonttoreita (Nebestelle). Näillä haarakonttoreilla ei muuten ole mitään diskonttomiteaa vastaavaa, vaan esim. kaikki tarkastukset toimitetaan pääkonttorin revisio-osaston toimesta. Osa on saanut entiset Reichsbankin rakennukset haltuunsa, osa toimii vuokratuissa ti-

loissa ja osa on jo ehtinyt rakentaa omatkin toimitalonsa. Mm. Lzb von Nordrhein-Westfalen toimii viidessä eri rakennuksessa. Düsseldorfissa, mikä ymmärrettävästi tuottaa monenlaisia vaikeuksia. Pieni sivukonttori Rheinhausenissa, jossa minulla oli tilaisuus käydä, oli onnistuneesti sijoitettu uudelleensisustettuun entiseen ilmatorjuntabunkkeriin 2.60 m:n paksuine seinineen. Henkilökunnan asuttamiseksi oli mm. tämä pankki rakentanut 20 taloa eri puolille kaupunkia, joissa virkamiehistö saattaa asua edullisesti maksamalla 1/2 käyvästä vuokrasta. Johtokunnan jäsenille ja apulaisjohtajille oli jopa rakennettu yhden ja kahden perheen huviloita erittäin miellyttävään puistokaupunginosaan. Tällaiset toimenpiteet tuntuivat vieraasta hämmästyttäviltä, kun muu sosiaalinen huolenpito oli jokseenkin olematonta. Henkilökunta on täällä enemmän kuin me Suomen Pankissa asemansa puolesta rinnastettavissa valtion virkamiehiin, joskaan esim. heidän palkkauksensa ei ole riippuvainen valtion määräyksistä, vaan kunkin pankin johtokunta saattaa maksaa esim. ns. hyvän miehen lisää, mikä tuntuikin olevan kovin yleistä. Nimitysten suhteen ei myöskään olla sidottuja eri virkojen etukäteen vahvistettuun lukumäärään, vaan johtokunta nimittää eri toimiin niin monta henkilöä kuin kunkin osaston toimintaa varten kulloinkin on tarpeellista. Allekirjoitusoikeus ei sen sijaan ole sidottu määrättyihin virkoihin vaan osastojen luonteen ja toiminnan mukaan jaoteltu. Eri "vakansseista" voin mainita seuraavat: kiinteästi johtokunnan jäsenten apuna työskentelevät ns. Landeszentralbankdirektori. Meidän osastopäälliköitämme taas vastaa "Der Direktor bei Landeszentralbank", kamreereita "Der Abteilungsdirektor" ja vanhempia kirjanpitäjiä komealta kalskahtava "Bankrat". Lisäksi on "Inspektoreita" 2-3:ssa eri palkkaluokassa ja ns. "Sachbearbeiter", joka lähinnä vastannee meidän ylimääräistä kirjanpitäjäämme. Muutamilla osastoilla on vielä joitakin erikoisvirkoja, kuten Der Baurat ja Der Amtsrat, minkä lisäksi on tietysti lukematon määrä pikakirjoittajia, sihteereitä jne. Kassanhoitajat, jopa rahanlaskijatkin, ovat yleensä miehiä. Setelien lajittelu on muuten järkevästi järjestetty. Jokainen laskija saa määrätyn

summan ja todella vastaa siitä, eikä, kuten meillä, ettei tiedetä edes kuinka paljon rahaa kukin lajittelija ottaa vastaan, vaan ryhmänvalvoja- tai kassanhoitajaparka saa vastata, jos jotain puuttuu. Sitä paitsi kaikki lajitellut setelit lasketaan vielä kerran. Jokainen lajittelija toimii täysin itsenäisesti, jopa itse makuloi kuluneetkin setelit, valvoja ei näin ollen käytetä. Seteleitä ei sidota puntteihin, koska sinetöityynkään punttiin ei luoteta, vaan suurempia erinä vastaanottanut asiakas menee erikoiseen huoneeseen (Nachzahlzimmer), jossa hän Lzb:n toimihenkilön läsnä ollessa heti laskee vastaanottamansa setelit.

Luotonanto

Teoriassa ostavat Landeszentralbankit sekä vekseleitä että shekkejä, mutta käytännössä rajoittuu viimeksi mainittujen osto ainoastaan entiselle ranskalaiselle miehitysvyöhykkeelle (Rheinland-Pfalz ja Baden-Württemberg), missä myöskin luotonanto yksityisille on mahdollista, joskin hyvin vähän käytetty. Yleensä saavat siis luottoa vain rahalaitokset, niiden joukossa myös kymmenittäin pieniä pankkiiriliikkeitä. Mm. tunnetun, entisen Reichsbankin pääjohtajan Hjalmar Schachtin omistamalla pankkiiriliikkeellä Düsseldorfissa on pieni rediskonttauskiintiö. Ns. Normkontingent on erilainen eri rahalaitosryhmille. Esim. suurpankeille 2 kertaa omien varojen määrä, säästöpankeille kolminkertainen ja osuuskassoille jopa 6-kertainen määrä. Tätä on Bank deutscher Länder nyt kuitenkin toukokuussa tekemällään päätöksellä määrännyt alennettavaksi 15 %:lla. Tämän lisäksi voi kukin Landeszentralbank vielä alentaa rediskonttausoikeutta riippuen kulloinkin kyseessä olevan rahalaitoksen maksukyvyistä (Bonität), joka arvostellaan lähinnä edellisen kuukauden taseen mukaan. Sakkokorko ylikoron muodossa on tuntematon käsite. Mutta käytännössä ei ylitystä myöskään tapahdu, sillä pankeilla on mahdollisuus ns. Lombard-luottoon, josta myöhemmin lähemmin. Rediskonttauskelpoisista vekseleistä on tarkat määräykset. Kun ulkomainenkin vekseli kelpaa rediskontattavaksi, on määrätty, että sen on oltava saksankielinen, muussa tapauksessa on liitettävä mukaan käännös. Toiseksi ei eräpäivään saa olla yli 90 päivää, ja vek-

selivelallisia tulee olla kolme, pankki mukaan luettuna. Jos yksi puuttuu, voi sen korvata riittävän suurella vakuudella. Kolmanneksi on maksupaikan oltava sellainen, että siellä on Lzb:lla konttori, ns. Bankplatz. Se ei siis lähetä vekseleitä perittäväksi muihin pankkeihin kuten Suomen Pankissa on asianlaita. 6 päivää lyhyemmässä ajassa erääntyvistä vekseleistä ei Lzb ota vastuuta, että ne tulevat aikanaan maksetuiksi tai protesti nostetuksi. Yleensä rediskontataan vain puhtaita tavaravekseleitä, jopa tavattoman suuret määrät vähittäismaksulla ostetuista kulutustavaroista annettuja vekseleitäkin, niiden joukossa myös autovekselit, jotka meillä on kokonaan pannaan julistettu. Sen sijaan finanssivekselit joko omana vekselinä tai yhdessä jonkin tytär- tai sisaryhtiön kanssa eivät ole rediskonttauskelpoisia. Kun näin on, ovat vekselit yleensä pieniä ja niiden lukumäärä suuri. Ja mikä ihmeellisintä, kun meikäläisen käsityskannan mukaan rediskonttaava pankki on vastuussa siitä, että vekselit yleensä tulevat lunastetuiksi, tutkitaan täällä sen sijaan tarkkaan asettajan ja tunnustajan maksukykyisyys, jopa siinä määrin, että jokaisesta on omat luottotietonsa; taseita seurataan ja laaditaan niistä bilanssianalyysi. Toisilta rahalaitoksilta saadaan luottotietoja säännöllisesti, vaikka Lzb ei asetuksen mukaan itse saakaan antaa mitään tietoa toisille rahalaitoksille. Tämän tarkia onkin Landeszentralbankin luotto-osaston pääasiallisin työjuuri taseiden ja maksukykyisyyden tutkiminen sekä jälkikäteen tapahtuva luottojen kontrolli ylipäänsä. Jos meillä mentäisiin tällaiseen saksalaiseen perusteellisuuteen, olisi henkilökuntaa lisättävä heti puolella. Lisäksi tutkitaan tietysti rediskonttaavien pankkien taset tarkkaan, varsinkin kun niiden joukossa on, kuten jo edellä mainitsin, pieniäkin pankkiiriliikkeitä, jotka usein pyrkivät spekuloidaan luotonannollaan ja joilla usein on rediskonttauskiintiö pitkät ajat kokonaan käytössä. Tässä mielessä onkin laadittu oheisen mallin mukainen kuukausitase, joka kaikkien rahalaitosten on kahtena kappaleena toimitettava vastaavalle Landeszentralbankille, joka tässä tapauksessa toimii pankkitarkastusviranomaisena toimittaen myöhemmin toisen kappaleen Bank deutscher Länderille siellä laadittavaa tilastoa varten. Toisesta

liitteenä olevasta kaavakkeesta (RV 75/52) voidaan lukea ne luotonannon suuntaviivat, jotka kullekin pankkiryhmälle on vahvistettu. Vaikka ei olekaan olemassa minkäänlaisia lailla tai asetuksella määrättyjä rajoja, joihin pankkien luotonannon pitäisi rajoittua, eikä Lzb:lla keinoja niiden pysyttämiseksi näissä rajoissa, pitävät rahalaitokset yleensä niistä kiinni, koska hyvät suhteet Landeszentralbankiin ovat tärkeät. Sellainen valtiopankin arvostelu kuin meillä viime aikoina tapahtunut ei täällä tule kysymykseenkään. - Mitä jälleen vekseleihin tulee, täytyvät niissä kaikki siirrot olla täydelliset, blanco-siirto ei siis kelpaa. Sen sijaan on pankkien ja vastaavien Lzb:ien kesken tehty sopimus, jonka mukaan niiden siirto on pätevä vain yhdellä allekirjoituksella. Kuinka pätevä tällainen sopimus on protestoitaessa jokin vekseli, ei osattu minulle sanoa. Korko lasketaan yleensä kuten meilläkin, paitsi että sunnuntai- ja juhlapäivinä erääntyviin lisätään päiviä, niin että ne ikään kuin erääntyisivät vasta ensimmäisenä arkipäivänä pyhien jälkeen. Sen sijaan ylipäiväkorkoa ei peritä, vaikka vekseli maksettaisiin vasta kolmantena päivänä. Näytettäessä erääntyvään vekseliin lisätään ilman muuta 5 korkopäivää. Yli DM 5000:- määräisistä vekseleistä lasketaan vähintään 5 päivän ja pienemmistä vähintään 10 päivän korko. Tämä on aiheellinen määräys, kun pankit, kuten meilläkin, varsinkin kuukausien vaihteessa pyrkivät tuomaan pian erääntyviä vekseleitä, joiden käsittely monesti on sitten suoritettava ylityönä. Alin diskonttokorko on tällä hetkellä $4 \frac{1}{2} \%$, niin ettei sen vielä kovin pitäisi rasittaa rediskonttaavia rahalaitoksia, kun ne oman antolainauskorkonsa ($5 \frac{1}{2} \%$) lisäksi perivät erilaisia provisioita (Kreditprovision, Umsatzprovision) niin paljon, että ne yhdessä koron kanssa tekevät 9-11 %. Jokaisella Lzb:lla on myös oikeus rediskonttaukseen Bank deutscher Länderissä, joskaan ei esim. Lzb von Nordrhein-Westfalenin ole tarvinnut tätä oikeutta käyttää mo-
neen vuoteen. Tällöin ei kuitenkaan ko. vekseleitä toimiteta BdL:iin, vaan ne ottaa vastaan jokaisessa Lzb:ssa olevan BdL:n "luottamusmies" (Treuhänder) ja säilyttää ne omassa holvissaan. Kun yksityiset rahalaitokset eivät asetuksen mukaan saa rediskon-

tata BdL:ssä, ja kuitenkin Frankfurtissa sijaitsevilla osuus-
kassojen ja maatalouskassojen keskuspankeilla on jatkuva tarve
vekseleiden myyntiin, on järjestetty siten, että BdL ottaa nämä
vekselit vastaan (Kommission) ja jakaa ne etukäteen sovitussa
suhteessa eri Landeszentralbankeille. Yleisenä ehtona kaikelle
rediskonttaukselle on, että asianomaisella on tili vastaavassa
Lzb:ssa. - Huomattava helpotus työskentelylle pääkonttorissa on
muuten se, että rediskonttaus tapahtuu pääasiallisesti haarakont-
toreissa, jotka tosin lähettävät pitempiaikaiset vekselit säily-
tettäväksi kunkin Lzb:n pääpaikan vekselisalkkuun. Toiseksi on
rediskonttaavien pankkien valmiiksi laskettava diskonttauslaskel-
mat, jotka sitten Lzb:ssa vain tarkastetaan.

Toinen luotonannon muoto on ns. Lombard. Jos jollakin ra-
halaitoksella on koko rediskonttauskiintiönsä käytössä, voi se
vielä myydä vekseleitään Landeszentralbankille, mutta tällöin on
korkeampi eli tällä kertaa 5 1/2 %. Vie-
lä enemmän käytetään tätä lainamuotoa silloin, kun tarvitaan vain
lyhyeksi ajaksi (muutamaksi päiväksi) kassanvahvistusta. Tämä tulee
kysymykseen esim. kuukausien vaihteessa, jolloin rahaa ensin otetaan
ulos, mutta tiedetään, että sitä jälleen heti alkaa virrata raha-
laitoksiin. Tähän tarkoitukseen kelpaavat samanlaiset vekselit
kuin rediskonttaukseenkin, vain sillä erotuksella, että siirron
Lzb:lle on oltava avoin. Sitä paitsi voi tällaisilla vekseleillä
saada luottoa ainoastaan 90 % niiden nimellisarvosta. Myös pos-
tin, rautateiden ja eri maiden (Landien) diskonttaamat vekselit
(Schatzwechsel) kelpaavat, joskin nekin vain 90 % nimellisarvos-
taan. Myöskin määrättyillä arvopapereilla ja velkakirjoilla voi
saada Lombard-luottoa, tällöin vain 75 % niiden pörssi-arvosta
tai, jos ei sitä ole, 75 % Lzb:n määräämästä arvosta. Panttaa-
jan on tällöin annettava todistus siitä, että ne ovat hänen omai-
suuttaan, tai jos niin ei ole, että myös omistaja on suostuvainen
tähän ja niiden mahdolliseen edelleenpanttaamiseen BdL:lle. Korke-
tällaisista lainoista maksetaan takakäteen, neljännesvuosittain,
koska ko. lainatkin on myönnetty vain 3 kuukaudeksi. Lombard-luot-
tojen lyhennysten, pantin säilyttämisen yms. suhteen on annettu
joukko yksityiskohtaisia määräyksiä, mutta koska ne ovat aivan samat

laisia kuin meidän tavallisten luottojemme määräykset, en ryhdy niitä tässä selostamaan. Sen sijaan luotolliset shekkitilit ja hypoteekkilainat eivät lainkaan kuulu Lzb:ien ohjelmaan. Koska on määrätty, erottamisen uhalla, että Lzb:n virkamiehet (tämä koski aikoinaan jo Reichsbankin henkilökuntaa) eivät saa tehdä velkaa, on järjestetty siten, että he voivat saada lainaa omasta pankistaan, ja mikä yllättävintä, ilman korkoa. Tällaista luottoa annetaan tietysti vain välttämättömään tarpeeseen, kuten asunnon hankkimiseen, huonekalujen ostoon, sairaustapauksissa jne. Lyhennys on 10 % kk:ssa asianomaisen kuukausipalkasta. - Arvopaperiosasto oli melko laaja, mutta aika ei enää sallinut tutustumista siihen, ja jo lyhyt keskustelu osoitti, että sen toiminta kulki jokseenkin samoilla linjoilla kuin vastaava osasto Hamburger Kreditbankissa, josta jo olenkin kertonut. Valuuttaosaston toiminta rajoittuu nyt säännöstelyn loputtua vain yksityispankkien tilastoa varten laatimien valuuttailmoitusten keräämiseen ja edelleen Bank deutscher Länderille toimittamiseen. Remburssit eivät ole koskaan kuuluneetkaan Lzb:ien toimintapiiriin. Sen sijaan DM-määräisten vekselien, shekkien, arvopaperien ja korkolippujen periminen kuuluu asetuksen mukaan Lzb:ien tehtäviin, mutta kun siitäkin on annettu koko joukko rajoittavia määräyksiä, on tämäkin pankkitoimi jäänyt melko vaatimattomaksi. Avoimet ja suljetut talletukset ovat myös vuosi vuodelta vähentyneet, varsinkin kun jo aikaisemmin mainitut Kassenverein-pankit ovat olemassa arvopaperien yhteissäilytystä varten. Sen sijaan siirtoliike on Lzb:ssa suuri ja niillä on tähän tarkoitukseen käytettävissään mm. kaukokirjoittimet, jotka ovat ahkerassa käytössä. Esim. Düsseldorfissa kulkee yksinomaan niiden kautta 200-300 siirtoa päivässä. Kun lisäksi kaikki pankkitoimet, jopa lomakkeet, siirtoliikkeessä suoritetaan ilman kuluja (sähke- ja puhelinkuluja lukuunottamatta), ja Lzb:eilla on yli 260 toimipaikkaa käsittävä haarakonttoriverkosto, ei ole hämmästyttävää, että Lzb pystyy kilpailemaan muiden rahalaitosten kanssa siirtoliikkeessä ja että näitä tilejä on tuhansittain kaikilta talouselämän aloilta viranomaisista pieneen puutarhuriin asti. Tili on koroton.

Mitä yleiseen luottopolitiikkaan tulee, on se sanomalehdille mitä mieluisin tekstin aihe, ja kirjoittelu tapahtuu yleensä

rakentavassa hengessä. Syyt, jotka aiheuttavat Bank deutscher Länderin taholla noudatettavan kireän rahapolitiikan, ovat aivan päinvastaiset kuin meillä. Suuren vientiylijäämän takia virtaa rahaa runsaasti yhteiskuntaan, mutta ei kulkeudu pankkeihin, vaan pääomien puute on huolestuttava, ja hyvin tavallinen otsikko on: "Die Krankheit des deutschen Kapitalmarkts". Sen sijaan ovat seuraukset meillekin tutut: inflaatiopeikko, jota maalataan lehtien etusivuille, voi sanoa päivittäin, ja sen aiheuttama halu sijoittaa rahat kestäviin kulutushyödykkeisiin, mihin vasta muutama vuonna on ollut mahdollisuus. Näin on seurannut aalto toisensa jälkeen: Essenwelle, Bekleidungswelle, Wohnungswelle, Reise-welle ja tällä hetkellä on menossa auto- ja jääkaappiaalto. Teollisuus haluaa tietysti myös käyttää hyväkseen korkeakonjunktuuria, sillä se katsoo, että on taottava silloin kun rauta on kuumaa. Mutta tälle kaikelle näyttää BdL punaista valoa (setzt rotes Licht) muuttamalla 1.5. alkaen kassavarantomääräyksiä melko tuntuvasti, joskin ne meikäläisestä näkökulmasta katsottuna tuntuivat suhteellisen helpoilta. Kassavarantotili ei esim. ole mikään sulkutili vaan siirtotili, jota ao. rahalaitokset voivat käyttää päivittäin, kunhan vain huolehtivat siitä, ettei kuukauden keski-saldo, siis päivittäisten saldojen summa jaettuna pankkipäivien luvulla tai neljän kertomuspäivän (7., 15., 23. ja viimeinen) saldojen summa jaettuna neljällä alita joka kuukaudeksi vahvistettavaa kassavarantomäärää. Kun näin on, ei tilillä oleville varoille makseta mitään korkoa. Kassavarantotilejä ei ole keskitetty pankkien pääkonttoreihin, vaan jokainen rahalaitos pitää sitä lähimmässä Lzb:ssa. Oheisesta kaaviosta on luettavissa tarkemmin eri pankkiryhmillä määrätyt kassavarantomäärät prosenteissa. Siitä voidaan huomata, että rahalaitokset on ensinnäkin jaettu kuuteen eri ryhmään. Toiseksi kassavarantovelvollisuus on erilainen ottolainausmuotojen mukaan. Avista-tileistä se on korkein, koska ne muutenkin ovat kovin vaihtelevia ja vaikuttavat vähiten pankkien maksuvalmiuteen. Termiina-tileistä se on vähemmän ankara ja säästötileistä helpoin eli tällä kertaa kotimaisten tilinpitäjien (Deviseninländern) kohdalta vain 6 %. Toisaalta ovat pankit myös ulkomaisten tilinpitäjien (Devisenausländern)

tileistä kassavarantovelvolliset. Pienemmät säästöpankit ja osuuskassat pitävät kassavarantotilinsä keskuspankeissaan kuten meilläkin. Kun määräykset ovat näinkin monimutkaiset - eräässäkin pienessä maaseutupankissa oli sen vastuunalainen hoitaja, määräysten oltua voimassa jo yli 2 vuotta, sanonut kuulevansa sanan "Mindestreserv" ensi kerran - on pankkitarkastusvirasto valtuuttanut Lzb:t suorittamaan tarkastuksia eri rahalaitoksissa. Mm. Landeszentralbank von Nordrhein-Westfalenissa oli tällä hetkellä yli 10 tällaista tarkastajaa, ja virheitä löytyy, milloin tahallaan, milloin tahattomasti tehtyjä. Saattaa käydä myös niin, että siirtotilin keskisaldo alittaa kassavarantovelvollisuuden. Tällöin on ao. rahalaitoksen maksettava 3 %:n sakkokorko. - Yleensä Bank deutscher Länder yrittää jarruttaa kaikin käytettävissään olevin keinoin inflaatiota Saksassa ja tuntuu siinä onnistuvankin, mutta tilanne ei täällä varmaan olekaan niin vaikea kuin meillä Suomessa.

Düsseldorf, toukokuulla 1957.

U. K. Krüger

Ortsstempel der LZB

Monatliche Bilanzstatistik

für Ende Mai 1957

Name .....

Rechtsform .....

Bankengruppe .....

Ort .....

LZB-Bereich .....

Für Sparkassen und gewerbliche Kreditgenossenschaften:
Zuständige Girozentrale / Zentralkasse

Name .....

Ort .....

(Nur von aufbereitender Stelle auszufüllen)

Zahl der berichtenden Institute ..... darunter säumig .....

Aufbereitet durch .....

Wichtige Hinweise für die Auswertung (insbes. Änderung der Ausweismethode): siehe Anlage*)
Fehlanzeige*)

*) Nichtzutreffendes streichen

Fassungsänderungen dieses Schemas sind nicht gestattet, notwendige Ergänzungen und Erläuterungen sind in entsprechenden Fußnoten kenntlich zu machen.

Einreichungstermin unbedingt einhalten

Bemerkungen zu größeren Veränderungen einzelner Positionen auf Vordruck
Nr. 10 220 und 10 222 gegenüber dem Vormonat

Bitte auch letzte Seite (Stand der Akzeptkredite u. a. m.) ausfüllen

Monatliche Bilanzstatistik für den Monat Mai 1957

Name ..... Ort .....

Aktiva

Beträge in Tsd DM

1. Kassenbestand			(1).....
2. Landeszentralbankguthaben			(2).....
3. Postscheckguthaben			(3).....
4. Guthaben bei Kreditinstituten (Nostroguthaben)		darunter bei der zuständigen Girozentrale / Zentralkasse ¹⁾	(3).....
a) täglich fällig	(4a).....	(4a1).....	
b) mit vereinbarter Laufzeit oder Kündigung von weniger als 3 Monaten	(4b).....	(4b1).....	
c) mit vereinbarter Laufzeit oder Kündigung von 3 Monaten bis weniger als 6 Monaten	(4c).....	(4c1).....	
d) mit vereinbarter Laufzeit oder Kündigung von 6 Monaten bis weniger als 4 Jahren	(4d).....	(4d1).....	(4).....
In Kreisnummer (4) sind enthalten:			
e) Guthaben bei ausländischen Banken	(4e).....	Sa.	
5. Fällige Schuldverschreibungen, Zins- und Dividendscheine			(5).....
6. Schecks und Inkassowechsel			(6).....
7. Wechsel (ohne eigene Akzepte)			
a) Handelswechsel		(7a).....	
b) Bankakzepte (fremde)		(7b).....	
c) sonstige Wechsel (darunter eigene Ziehungen (7c1).....)		(7c).....	(7).....
In Kreisnummer (7) sind enthalten:			
d) Auslandswechsel und DM-Akzepte von Ausländern	(7d).....		
e) Valuta- und DM-Exporttratten	(7e).....		
8. Schatzwechsel u. unverzinsl. Schatzanweisungen des Bundes u. der Länder			(8).....
a) darunter Schatzwechsel und unverzinsliche Schatzanweisungen der Bundesbahn und der Bundespost	(8a).....		
9. Wertpapiere			
a) Anleihen und verzinsliche Schatzanweisungen des Bundes darunter:		(9a).....	
a1) Anleihen und verzinsliche Schatzanweisungen der Bundesbahn und der Bundespost	(9a1).....		
a2) Auslandsbonds	(9a2).....		
b) Anleihen und verzinsliche Schatzanweisungen der Länder	(9b).....		
c) Anleihen und verzinsliche Schatzanweisungen der Gemeinden und Gemeindeverbände	(9c).....		
d) sonstige verzinsliche Wertpapiere darunter:	(9d).....		
d1) Bankschuldverschreibungen (Pfandbriefe, Kommunalobligationen und sonstige Bankschuldverschreibungen)	(9d1).....		
e) börsengängige Dividendenwerte	(9e).....		
f) sonstige Wertpapiere	(9f).....	(9).....	
10. Eigene Hypothekendarlehen, eigene Kommunalschuldverschreibungen und sonstige eigene Schuldverschreibungen			(10).....
11. Ausgleichsforderungen gegen die öffentliche Hand			(11).....
11a. Deckungsforderungen gemäß § 11 WAG			(11a).....
11b. Deckungsforderungen nach § 19 des Altsparengesetzes			(11b).....
a) darunter für Schuldverschreibungen	(11b a).....		
12. Konsortialbeteiligungen			(12).....
13. Debitoren			
a) Wirtschaftsunternehmen und Private		(13a).....	
b) Öffentlich-rechtliche Körperschaften		(13b).....	
c) Kreditinstitute		(13c).....	(13).....
14. Langfristige Ausleihungen (von 4 Jahren und mehr)			(14).....
15. Durchlaufende Kredite (nur Treuhandgeschäfte)			(15).....
16. Beteiligungen			(16).....
a) darunter an Kreditinstituten	(16a).....		
17. Grundstücke und Gebäude			(17).....
18. Nicht eingezahltes Kapital			(18).....
19. Eigene Aktien (Geschäftsanteile) und Aktien (Geschäftsanteile) einer herrsch. Gesellschaft			(19).....
20. Sonstige Aktiva einschl. Betriebs- und Geschäftsausstattung			(20).....
a) darunter ausgewiesener Verlust	(20a).....		
21. Bilanzausgleichsposten gegenüber Niederlassungen des eig. Instituts außerhalb des Landes			(21).....
22. Summe der Aktiva			(22).....

Passiva

Beträge in Tsd DM

23. Einlagen			
a) Sichteinlagen		(23a).....	
b) Termineinlagen		(23b).....	(23c).....
d) Spareinlagen			(23d)..... (23).....
darunter d1) Spareinlagen öff.-rechtl. Körperschaften		(23d1).....	
d2) Spareinlagen von Devisenausländern		(23d2).....	
24. Aufgenommene Gelder (Nostroverpflichtungen) (bis weniger als 4 Jahre)			(24).....
In Kreisnummer (24) sind enthalten:			
a) seitens der Kundschaft bei Dritten benutzte Kredite		(24a).....	
b) darunter seitens der Kundschaft bei ausländischen Banken benutzte Kredite (z. B. Rembourskredite)		(24b).....	
25. Eigene Akzepte u. Solawechsel (darunter Solawechsel (25a1).....)			(25a).....
abzüglich eigener Bestand (darunter Solawechsel (25b1).....)			(25b)..... (25).....
von (25) entfallen auf im Ausland rediskontierte eigene Akzepte		(25c).....	
26. Eigene Schuldverschreibungen im Umlauf			(26).....
27. Aufgenommene langfristige Darlehen (von 4 Jahren und mehr)			(27).....
28. Durchlaufende Kredite (nur Treuhandgeschäfte)			(28).....
29. Grund- oder Stammkapital bzw. Geschäftsguthaben			(29).....
30. Rücklagen nach § 11 KWG			(30).....
31. Sonstige Rücklagen			(31).....
32. Sammelwertberichtigung 2)			(32).....
33. Rückstellungen und sonstige Wertberichtigungen			(33).....
34. Sonstige Passiva			(34).....
35. Bilanzausgleichsposten gegenüber Niederlassungen des eigenen Instituts außerhalb des Landes			(35).....
36. Summe der Passiva			(36).....
37. Verbindlichkeiten aus Bürgschaften, Wechsel- und Scheckbürgschaften sowie aus Gewährleistungsverträgen (§ 131,7 Akt.-Ges.)			(37).....
38. Eigene Ziehungen im Umlauf			(38).....
a) darunter den Kreditnehmern abgerechnet		(38a).....	
39. Indossamentsverbindlichkeiten aus weitergegebenen Wechseln			(39).....
von (39) entfallen auf weitergegebene fremde Bankakzepte		(39a).....	
von (39) entfallen auf weitergegebene Auslandswechsel und auf weitergegebene DM-Akzepte von Ausländern		(39b).....	
von (39) entfallen auf weitergegebene Valuta- u. DM-Exporttratten		(39c).....	
von (39) entfallen auf im Ausland rediskontierte Wechsel		(39d).....	
40. Gesamtbligo gegenüber der Landeszentralbank			
a) aus weitergegebenen Handelswechseln (Inlandswechsel)		(40a).....	
b) aus weitergegebenen fremden und eigenen Bankakzepten sowie Debitorenziehungen		(40b).....	
c) aus weitergegebenen Auslandswechseln, DM-Akzepten von Ausländern und Valuta- und DM-Exporttratten		(40c).....	
d) aus Lombarddarlehen (einschl. lombard. Ausgleichsforderungen)		(40d).....	(40e).....
f) aus dem Verkauf von Ausgleichsforderungen			(40f)..... (40).....
41. Während des Monats zu Protest gegebene Wechsel und nicht eingelöste Schecks (Vorlagevermerk)			
a) Wechsel: Stück (41a1)....., Betrag (41a2).....			
b) Schecks: Stück (41b1)....., Betrag (41b2).....			
42. Aus dem Wechselbestand vor Verfall zum Einzug versandte Wechsel			(42).....

¹⁾ Hier sind von Sparkassen und Kreditgenossenschaften ihre Guthaben bei der zuständigen Girozentrale/Zentralkasse einzusetzen, von Girozentralen und Zentralkassen ihre Guthaben bei der Deutschen Girozentrale — Deutschen Kommunalbank bzw. bei der Deutschen Genossenschaftskasse.

²⁾ In diese Position ist nur die gemäß Erlaß der zuständigen Bankaufsichtsbehörde gebildete Sammelwertberichtigung einzusetzen.

Hefttrand

Hefttrand

Anlage A zur monatlichen Bilanzstatistik (Vordr. 10220) für Monat Mai 1957

Name .....

Ort ..... Bankengruppe .....

(Nur von aufbereitender Stelle auszufüllen)

Land ..... Zahl der berichtenden Institute .....

darunter säumig .....

Aufbereitet durch .....

Beträge in Tsd DM

I. Kreditgeschäft

(ohne Avale, nur in Anspruch genommene Kredite)

Die Sammelwertberichtigung darf in den BaSta-Meldungen nicht von den Krediten abgesetzt werden. Sie ist in voller Höhe zu passivieren (Status-Pos. 32)
Stand am Monatsende

Kreditnehmer	Debitoren — mit Laufzeit bis weniger als 6 Monate —		Wechsel- kredite (ohne Schatz- u. Inkasso- Wechsel) [Status (7) + (38a) + (39) + (42)]	Kurzfristige Kredite insgesamt (a + c)	Debitoren mit Laufzeit v. 6 Monaten bis weniger als 4 Jahre	Langfristige Ausleihungen [Status (14)] (4 Jahre und mehr)	Durchlaufende Kredite [g + h = Status (15)]	
	insgesamt	darunter Kredite geg. Hergabe eig. Akzepte					Laufzeit bis weniger als 4 Jahre	Laufzeit 4 Jahre und mehr
	a	b	c	d	e	f	g	h
1. Wirtschaftsunter- nehmen u. Private								
2. Bahn und Post								
3. Landesregierung								
4. Kreise, Städte, Ge- meinden, Gemeindeverb.								
5. Sozialvers. einschl. Arbeitslosenvers.								
6. Sonstige öffentl.- rechtl. Körperschaften								
7. Öffentlich-rechtliche Körperschaften (2-6)								
8. Nichtbanken- kundschaft (1+7)								
9. Kreditinstitute								
10. Insgesamt (8+9)								
a) darunter Devisenausländer	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )

Heftrand

Ia. Sonderangaben zur Tabelle I. Kreditgeschäft

Stand am Monatsende

Kreditnehmer	Teilzahlungskredite sind enthalten in		Kredite, für die die Lastenausgleichsbank die Garantie übernommen und die Mittel bereitgestellt hat, sind enthalten in		
	kurzfristigen Kredit insgesamt (Tabelle I Spalte d)	Debitoren mit Laufzeit von 6 Monaten bis weniger als 4 Jahre (Tabelle I Spalte e)	kurzfristigen Kredit insgesamt (Tabelle I Spalte d)	Debitoren mit Laufzeit von 6 Monaten bis weniger als 4 Jahre (Tabelle I Spalte e)	langfristigen Ausleihungen von 4 Jahren und mehr (Tabelle I Spalte f)
	a	b	c	d	e
1. Wirtschaftsunternehmen und Private					
2. Kreditinstitute					
3. Insgesamt (1+2)					

Ib. Langfristig gewährte Grundkredite

Stand am Monatsende

Kreditnehmer	Hypotheken-, Grund- und Rentenschulden sind enthalten in		Nur zum Vierteljahresschluß ausfüllen! Der Gesamtbetrag an Hypotheken usw. (3a) und (3b) gliedert sich in Hypotheken auf	
	Status (14) a	Status (15) b		
1. Wirtschaftsunternehmen und Private			Wohnungsbauten	(6a).....
2. Öffentlich-rechtliche Körperschaften			Landwirtsch. Grundstücke	(6b).....
3. Nichtbanken insgesamt (1+2)			Schiffshypotheken	(6c).....
4. Kreditinstitute			Sonstige	(6d).....
5. Insgesamt (3+4)			Nichtbanken insgesamt	(6).....

II. Einlagen (ohne Spareinlagen)

Stand am Monatsende

Einlagen von	Insgesamt (b + c)	Aufgegliedert in					
		Sichteinlagen (Kündigungs- frist bis weniger als 1 Monat bzw. Laufzeit bis weniger als 30 Tage)	Termineinlagen insgesamt (d+e+f+g)	Spalte c gliedert sich in			
				Einlagen mit einer Kündigung oder vereinbarten Laufzeit von			
a	b	c	1 Monat bis weniger als 3 Monaten bzw. 30 bis 89 Tagen d	3 Monaten bis weniger als 6 Monaten bzw. 90 bis 179 Tagen e	6 Monaten bis weniger als 12 Monaten bzw. 180 bis 359 Tagen f	12 Monaten und darüber bzw. 360 Tagen und darüber g	
1. Wirtschaftsunternehmen und Privaten							
2. Öffentlich-rechtlichen Körperschaften							
3. Nichtbankenkundschaft (1 + 2)							
4. Kreditinstituten							
4a. darunter: von angeschlossenen Spar- kassen u. Kreditgenossen- schaften 1)	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
5. Insgesamt (3 + 4)							
a) darunter von Devisenausländern	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )

1) Nur von Girozentralen und Zentralkassen auszufüllen.

III. Aufgenommene Gelder und Darlehen

Stand am Monatsende

Aufgenommen bei	Aufgenommene Gelder und Darlehen						Nachrichtlich: In den Einlagen enthalten: Noch nicht weitergeleitete zweck- gebundene Mittel
	Insgesamt (b + e + f)	Aufgenommene Gelder Status (24)			Aufgenommene langfristige Darlehen Status (27)	Durchlaufende Kredite Status (28)	
		insgesamt (c + d)	mit Laufzeit od. Kündigung bis weniger als 6 Monate	von 6 Monaten bis weniger als 4 Jahre			
a	b	c	d	e	f	g	
1. Wirtschaftsunternehmen und Privaten							
2. Öffentlich-rechtlichen Körperschaften							
3. Nichtbanken insgesamt (1 + 2)							
4. Kreditanstalt für Wiederaufbau							
5. Kreditinstituten (einschl. LZB) aber ohne Position 4							
6. Insgesamt (3 + 4 + 5)							
a) darunter bei Devisenausländern	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )

IV. Sparverkehr

Spareinlagen	Bestand am Monatsanfang	Gutschriften im Berichtsmonat	Lastschriften	Saldo der Gut- und Lastschriften + ./.	Zinsen im Berichts- monat	Sonstige V ränder- ungen + ./.	Bestand am Monatsende	
							insgesamt Status (23d)	darunter Prämien- bzw. Gewinn- sparen h
a	b	c	d	e	f	g	h	
1. Sparverkehr insgesamt								
a) darunter steuer- begünst. Spareinlagen								

V. Bargeldloser Zahlungsverkehr

(Giroüberweisungen und Scheckverrechnungen)

Lastschriften auf Konten der Nichtbankenkundschaft während des Berichtsmonats (ohne Barverkehr) .....

Ort

Datum

Firma und Unterschrift

Tabelle zur Errechnung der Kennziffern nach den

Richtlinien für das Kreditgeschäft der Geschäftsbanken

Richtsatz	Kreditbanken ²⁾	Sparkassen	Gewerbliche Kreditgenossenschaften	Ländliche Kreditgenossenschaften	Girozentralen	Gewerbliche Zentralkassen	Ländliche Zentralkassen	Richtsatz	
I	Das 18-fache Beschl.v.20./21.Juni 1951 Die Summe der kurz- und mittelfristigen Kredite an Wirtschaftsunternehmen und Private soll das 18-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen.	Das 15-fache Beschl.v. 5./6.März 1952 Die kurzfristigen Kredite an Wirtschaftsunternehmen und Private sollen das 15-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 15-fache Beschl.v.14./15.März 1951 Die kurzfristigen Kredite an Wirtschaftsunternehmen und Private sollen das 15-fache der haftenden Mittel zuzügl. des gesetzlichen Haftsummenzuschlages nicht übersteigen	Das 15-fache Beschl.v.14./15.März 1951 Die kurzfristigen Kredite sollen das 15-fache der haftenden Mittel zuzügl. des gesetzlichen Haftsummenzuschlages nicht übersteigen	Das 15-fache Beschl.v.6./7.Juni 1951 Die kurzfristigen Kredite an Wirtschaftsunternehmen und Private (unter Ausschluss der Schiffbaukredite) sollen das 15-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 5-fache Beschl.v.6./7.Juni 1951 Die kurzfristigen Kredite an Wirtschaftsunternehmen und Private sollen das 5-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 20-fache Beschl.v.6./7.Juni 1951 Die kurzfristigen Kredite sollen das 20-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	I	
	a) dividiert durch b) ergibt Kennziffer zu Richtsatz I	Monatliche Bilanzstatistik a) Anlage A, I 1d-1e ./. Kreis. 14 d ./. der in I 1d u. 1e enthaltenen Kredite der Vertriebenen-Bank b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 bis 21 ./. 22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Anlage A, I 1d ./. Kreis. 14 d ./. der in I 1d enthaltenen Kredite der Vertriebenen-Bank b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19./22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Anlage A, I 1d ./. Kreis. 14 d ./. der in I 1d enthaltenen Kredite der Vertriebenen-Bank b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a + Haftsummenzuschlag	Monatliche Bilanzstatistik a) Tabelle I, d ./. der in I, d enthaltenen Kredite der Vertriebenen-Bank b) Kreisziiffern 21 + 22 + 23 ./. 14b + Haftsummenzuschlag	Monatliche Bilanzstatistik a) Anl. A, I 1d./Kreis. 14d./Schiffbaukredite (soweit in das Schiffbauprogramm der Bundesregierung eingepreist) ./. der in Anl. A, I 1d enth.Kred.d.Vertrieb.-Bk. b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 ./. 22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Anl. A, I 1d ./.Kreis. 14d ./. der in Anl. A, I 1d enthaltenen Kredite der Vertriebenen-Bank b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a		Monatliche Bilanzstatistik a) Anl. A, I 10d ./. Kreis. 14d ./. der in Anl. A, I 10d enthaltenen Kredite der Vertriebenen-Bank b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a
II	60 % Beschl.v.20./21.Juni 1951 Die Debitoren sollen 60 v.H. der haftenden Mittel und der Einlagen nicht übersteigen	60 % Beschl.v. 15. Dez. 1954 Die Debitoren zuzügl. der Debitorenziehungen sollen 60 v.H. der haftenden Mittel und der Einlagen - wobei die Spareinlagen nur zur Hälfte einbezogen werden - nicht übersteigen.	70 % Beschl.v.14./15.März 1951 Die Debitoren zuzügl. der Debitorenziehungen sollen 70 v.H. der haftenden Mittel zuzügl. des gesetzlichen Haftsummenzuschlages und der Einlagen nicht übersteigen	70 % Beschl.v.14./15.März 1951 Die Debitoren zuzügl. der Debitorenziehungen sollen 70 v.H. der haftenden Mittel zuzügl. des gesetzlichen Haftsummenzuschlages und der Einlagen nicht übersteigen	70 % Beschl.v. 15. Dez. 1954 Die Debitoren zuzügl. der Debitorenziehungen sollen 70 v.H. der haftenden Mittel und der Einlagen - wobei die Spareinlagen nur zur Hälfte einbezogen werden - nicht übersteigen.	80 % Beschl.v.6./7.Juni 1951 Die Debitoren zuzügl. der Debitorenziehungen sollen 80 v.H. der haftenden Mittel und der Einlagen nicht übersteigen	Kein Richtsatz festgelegt	II	
	a) mal 100 dividiert durch b) ergibt Kennziffer zu Richtsatz II	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 14 ./. 14d ./. der in Anlage A, I 1d u. 1e enthaltenen Kredite der Vertriebenen-Bank b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 bis 21 ./. 22a + 25 + 26a	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 14 ./. 14d + 39a + 8c ¹ ./. der in Anlage A, I 1d und 1e enthalt. Kredite der Lastenausgleichsbank b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 ./. 22a + 25d + 50 v.H. von 25e + 26b	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 14 ./. 14d + 39a + 8c ¹ ./. der in Anlage A, I 1d u. 1e enthalt. Kredite der Vertriebenen-Bank b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a + 25 + 26a + Haftsummenzuschlag	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 9 + 5c ¹ + 28a ./. der in Tabelle I, d u. e enthaltenen Kredite der Vertriebenen-Bank b) Kreisziiffern 21 + 22 + 23 ./. 14b + 15 + Haftsummenzuschlag	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 14 ./. 14d + 39a + 8c ¹ ./. der in Anlage A, I 1d und 1e enthalt. Kredite der Lastenausgleichsbank b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 ./. 22a + 25d + 50 v.H. von 25e + 26b	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 14 ./. 14d ./. der in Anl. A, I 1d u. 1e enth.Kredite der Vertriebenen-Bank + Kreisziiffern 8c ¹ + 39a b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a + 25 + 26a		entfällt
III	20 % Beschl.v.31.Januar 1951 Die liquiden Mittel sollen 20 v.H. der fremden Gelder nicht überschreiten	15 % Beschl.v. 5./6.März 1952 Die liquiden Mittel sollen 15 v.H. der fremden Gelder - wobei die Spareinlagen nur zur Hälfte einbezogen werden - nicht überschreiten	15 % Beschl.v.5./6.März 1952 Die liquiden Mittel sollen 15 v.H. der fremden Gelder - wobei die Spareinlagen nur zur Hälfte einbezogen werden - nicht überschreiten	15 % Beschl.v.5./6.März 1952 Die liquiden Mittel sollen 15 v.H. der fremden Gelder - wobei die Spareinlagen nur zur Hälfte einbezogen werden - nicht überschreiten	20 % Beschl.v.6./7.Juni 1951 Die liquiden Mittel sollen 20 v.H. der fremden Gelder - wobei die Spareinlagen nur zur Hälfte einbezogen werden - nicht überschreiten	20 % Beschl.v.6./7.Juni 1951 Die liquiden Mittel sollen 20 v.H. der fremden Gelder - wobei die Spareinlagen nur zur Hälfte einbezogen werden - nicht überschreiten	Kein Richtsatz festgelegt	III	
	a) mal 100 dividiert durch b) ergibt Kennziffer zu Richtsatz III	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 1 + 2 + 3 + 7 + 8 + 9 b) Kreisziiffern 25 + 26 + 27 ./. 26d	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 1 + 2 + 3 + 7 + 8 + 9 ./. 8c ¹ b) Kreisziiffern 25d + 50 v.H. von 25e + 26 + 27 ./. 26d	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 1 + 2 + 3 + 7 + 8 + 9 ./. 8c ¹ b) Kreisziiffern 25d + 50 v.H. von 25e + 26 + 27 ./. 26d	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 1 + 2 + 3 + 5 + 6 ./. 6c ¹ + der in 4e enthalt. bei der Zustand. Zentralk. unterh. Mindestres. (höchst. 4e) b) Kreisziiffern 16a + 50 v.H. von 16b + 17 + 18	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 1 + 2 + 3 + 7 + 8 + 9 ./. 8c ¹ b) Kreisziiffern 25d + 50 v.H. von 25e + 26 + 27 ./. 26d	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 1 + 2 + 3 + 7 + 8 + 9 ./. 8c ¹ b) Kreisziiffern 25d + 50 v.H. von 25e + 26 + 27 ./. 26d		entfällt
IVa	Das 3-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die Akzeptkredite und die Ziehungen auf Debitoren sollen insgesamt das 3-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 3-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die Akzeptkredite und die Ziehungen auf Debitoren sollen insgesamt das 3-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 3-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die Akzeptkredite und die Ziehungen auf Debitoren sollen insgesamt das 3-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 3-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die Akzeptkredite und die Ziehungen auf Debitoren sollen insgesamt das 3-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 3-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die Akzeptkredite und die Ziehungen auf Debitoren sollen insgesamt das 3-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 3-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die Akzeptkredite und die Ziehungen auf Debitoren sollen insgesamt das 3-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 3-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die Akzeptkredite und die Ziehungen auf Debitoren sollen insgesamt das 3-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 3-fache Beschl.v. 5./6.März 1952 Die Akzeptkredite und die Ziehungen auf Debitoren sollen insgesamt das 3-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	IVa
	a) dividiert durch b) ergibt Kennziffer zu Richtsatz IVa	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 27a + 39 + 8c ¹ (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 bis 21 ./. 22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 27a + 39 + 8c ¹ (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 ./. 22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 27a + 39 + 8c ¹ (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a + Haftsummenzuschlag	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 18a + 28 + 6c ¹ (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 21 + 22 + 23 ./. 14b + Haftsummenzuschlag	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 27a + 39 + 8c ¹ (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 ./. 22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 27a + 39 + 8c ¹ (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Kreisziiffern 27a + 39 + 8c ¹ (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a	
IVb	Das 1-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die in den Akzeptkrediten u. Debitorenziehungen enthaltenen, nicht der unmittelbaren Ausfuhr-, Einfuhr- u. Erntefinanzierung dienenden Akzeptkredite u. Debitorenziehungen sollen das 1-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 1-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die in den Akzeptkrediten u. Debitorenziehungen enthaltenen, nicht der unmittelbaren Ausfuhr-, Einfuhr- u. Erntefinanzierung dienenden Akzeptkredite u. Debitorenziehungen sollen das 1-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 1-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die in den Akzeptkrediten u. Debitorenziehungen enthaltenen, nicht der unmittelbaren Ausfuhr-, Einfuhr- u. Erntefinanzierung dienenden Akzeptkredite u. Debitorenziehungen sollen das 1-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 1-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die in den Akzeptkrediten u. Debitorenziehungen enthaltenen, nicht der unmittelbaren Ausfuhr-, Einfuhr- u. Erntefinanzierung dienenden Akzeptkredite u. Debitorenziehungen sollen das 1-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 1-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die in den Akzeptkrediten u. Debitorenziehungen enthaltenen, nicht der unmittelbaren Ausfuhr-, Einfuhr- u. Erntefinanzierung dienenden Akzeptkredite u. Debitorenziehungen sollen das 1-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 1-fache Beschl.v.5./6.März 1952 Die in den Akzeptkrediten u. Debitorenziehungen enthaltenen, nicht der unmittelbaren Ausfuhr-, Einfuhr- u. Erntefinanzierung dienenden Akzeptkredite u. Debitorenziehungen sollen das 1-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 1-fache Beschl.v. 5./6.März 1952 Die in den Akzeptkrediten u. Debitorenziehungen enthaltenen, nicht der unmittelbaren Ausfuhr-, Einfuhr- u. Erntefinanzierung dienenden Akzeptkredite u. Debitorenziehungen sollen das 1-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	Das 1-fache Beschl.v. 5./6.März 1952 Die in den Akzeptkrediten u. Debitorenziehungen enthaltenen, nicht der unmittelbaren Ausfuhr-, Einfuhr- u. Erntefinanzierung dienenden Akzeptkredite u. Debitorenziehungen sollen das 1-fache der haftenden Mittel nicht übersteigen	IVb
	a) dividiert durch b) ergibt Kennziffer zu Richtsatz IVb	Monatliche Bilanzstatistik a) Rückd. d. Verdr. Nr. 10220 Kreis. 5 (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 bis 21 ./. 22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Rückd. d. Verdr. Nr. 10220 Kreis. 5 (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 ./. 22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Rückd. d. Verdr. Nr. 10220 Kreis. 5 (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a + Haftsummenzuschlag	Monatliche Bilanzstatistik a) Rückd. d. Verdr. Nr. 10221 Kreis. 5 (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 21 + 22 + 23 ./. 14b + Haftsummenzuschlag	Monatliche Bilanzstatistik a) Rückd. d. Verdr. Nr. 10220 Kreis. 5 (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 19 ./. 22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Rückd. d. Verdr. Nr. 10220 Kreis. 5 (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a	Monatliche Bilanzstatistik a) Rückd. d. Verdr. Nr. 10220 Kreis. 5 (Akzpte aus dem Warengeschäft sind nicht einzubeziehen) b) Kreisziiffern 31 + 32 + 33 ./. 22a	

1) Kredite der Vertriebenen-Bank sind solche, für die die Vertriebenen-Bank AG, Bad Godesberg, die Bürgschaft übernommen und die Mittel bereitgestellt hat.
2) Nachfolgeinstitute der Berliner Filialgrößenbanken, Staats-, Regional- und Lokalbanken, Privatbankiers und Institute der Bankkategorie "Sonstige Banken"

Rundschreiben der Landeszentralbank von Nordrhein-Westfalen

Nr. 3/57

Düsseldorf, den 15. April 1957

Betreff
Mindestreserven;
Änderung der Reservesätze (§ 6 AMR)

Der Zentralbankrat hat in seiner Sitzung vom 10. April d.J. Reservesätze für reservepflichtige Verbindlichkeiten erhöht und darüber hinaus besondere Sätze für reservepflichtige Verbindlichkeiten gegenüber Devisenausländern eingeführt. Vom 1. Mai d.J. an gelten demgemäß bis auf weiteres folgende Sätze, die namens des Verwaltungsrats in Kraft gesetzt werden (§ 14 Abs.2 der Verordnung Nr. 132 - Erste Abänderung - über Landeszentralbanken):

Reserve- klasse	Kreditinstitute mit einer Summe an mindestreserve- pflichtigen Verbindlich- keiten (ohne Spareinlagen) von	Reservesätze in v.H. für						
		Sichtverbindlichkeiten gegenüber			Befristete Verbindlich- keiten gegenüber		Spareinlagen von	
		Deviseninländern		Devisen- ausländern	Devisen- inländern	Devisen- ausländern	Devisen- inländern	Devisen- ausländern
		Bank- plätze	Nichtbank- plätze					
1	100 Mill. DM und mehr	13	11	20	9	10	6	10
2	50 bis unter 100 Mill. DM	13	11	20	9	10	6	10
3	10 " " 50 " "	12	10	20	8	10	6	10
4	5 " " 10 " "	12	10	20	8	10	6	10
5	1 " " 5 " "	11	9	20	7	10	6	10
6	unter 1 Mill. DM	11	9	20	7	10	6	10

Ziffer 2 des Rundschreibens Nr. 9/55 vom 16. August 1955 wird mit Ablauf des 30. April 1957 aufgehoben und Ziff. 31 des Rundschreibens Nr. 11/53 vom 25. März 1953 zum selben Zeitpunkt wie folgt neu gefasst:

"Die Reservesätze sind zuletzt auf Grund eines Beschlusses des Zentralbankrats vom 10.4.1957 zum 1.5.57 -aufgeteilt nach Verbindlichkeiten gegenüber Deviseninländern und Devisenausländern sowie nach Reserveklassen und Arten der Verbindlichkeiten gestaffelt- neu festgesetzt und durch das Rundschreiben Nr. 3/57 vom 15.4.1957 bekanntgemacht worden."

LANDESZENTRALBANK VON NORDRHEIN-WESTFALEN

Reservemeldung

(§ 11 Abs. 1 bis 4 AMR)

Firma und Sitz des Kreditinstituts / der Niederlassung

für den Monat .....

Bankengruppe .....

Reserveklasse ¹⁾ .....

Monatsdurchschnitt an reservspflichtigen Verbindlichkeiten (ohne Spareinlagen) lt. Reservemeldung des Vormonats DM .....

A. Einzelmeldung ²⁾

- Beträge in DM ohne Pfennig -

(Von Kreditinstituten ohne Zweigstellen in allen Positionen, von Niederlassungen von Filial-Kreditinstituten dagegen nur in den stark umrandeten Teilen auszufüllen)

Am ³⁾ (nach Buchungsschluß)	Reservspflichtige Verbindlichkeiten ⁴⁾							
	Sichtverbindlichkeiten gegenüber		Befristete Verbindlichkeiten gegenüber		Spareinlagen von		Gemäß § 2 Abs. 2 AMR kompensierte täglich fällige Einlagen	Gemäß § 2 Abs. 3 AMR unberücksichtigt gebliebene Verbindlichkeiten
	Deviseninländern	Devisenausländern	Deviseninländern	Devisenausländern	Deviseninländern	Devisenausländern		
	1	2	3	4	5	6	7	8
letzten Tag des Vormonats								
7. Tag des lfd. Monats								
15. Tag des lfd. Monats								
23. Tag des lfd. Monats								
Summen								
Monatsdurchschnitt								
Reserve-Soll (siehe § 6 der Anweisung über Mindestreserven)								
in %	%	%	%	%	%	%	%	
DM								
	(1 a)	(2 a)	(3 a)	(4 a)	(5 a)	(6 a)		

Gesamtreserve-Soll Summe (1 a) bis (6 a) DM

Von der Landeszentralbank festgestelltes
Monatsdurchschnittsguthaben ⁵⁾ DM

Zutreffendes ankreuzen

Mithin Überschuß Fehlbetrag DM

- 1) Zur Feststellung der Reserveklasse sind die reservspflichtigen Verbindlichkeiten (ohne Spareinlagen) bei sämtlichen Filialen eines Kreditinstituts — also auch bei denjenigen Filialen, die ihre Mindestreserve aus irgendeinem Grund nicht bei der Landeszentralbank des Hauptsitzes des Instituts unterhalten — zusammenzuzählen.
- 2) Bei Kreditinstituten mit mehreren Niederlassungen im Bereich der Landeszentralbank sind die stark umrandeten Teile des Abschnitts A (Einzelmeldung) von **jeder** Niederlassung auszufüllen. Die Hauptniederlassung bzw. Kopffiliale hat außerdem für alle Niederlassungen eine **Gesamtmeldung** einzureichen, die im Abschnitt B (Sammelmeldung) — bei Instituten mit ausgedehntem Zweigstellennetz erforderlichenfalls auf einer besonderen Anlage — die reservspflichtigen Verbindlichkeiten und die LZB-Guthaben jeder einzelnen Niederlassung gesondert ausweist, sofern die Niederlassung ein eigenes LZB-Girokonto unterhält; für Niederlassungen ohne eigenes LZB-Girokonto können die reservspflichtigen Verbindlichkeiten unter Angabe der Zahl der Niederlassungen jeweils in einer Summe ausgewiesen werden. Die Einzelmeldungen der Niederlassungen sind der Gesamtmeldung als Anlagen beizufügen.
- 3) Fällt der Stichtag auf einen geschäftsfreien Tag, so sind die Zahlen des letzten Geschäftstages einzusetzen.
- 4) Reservspflichtige Verbindlichkeiten sind die in § 2 der „Anweisung über Mindestreserven“ (AMR) näher bezeichneten Verbindlichkeiten.
- 5) Errechnet aus den an sämtlichen Tagen des Kalendermonats festgestellten Endsalden, wobei als Endsaldo an Sonn- und Feiertagen der Endsaldo des vorhergehenden Geschäftstages gilt.

